

1.

Többé-kevésbé ünneplőben –
Kiss Judit írása

5.

Láthatár

Gyengébben szerepelnek
a vizsgákon
a magyar diákok –
Pap Melinda írása

7.

Tanárszemmel

Nagyon jól beilleszkedtek
a csángó gyerekek
a vicei Bástyá kollégiumba –
Dénes Gabriella írása

8.

Diákszemmel

„Hosszú távon biztosan
hiányozni fog az iskola” –
a kolozsvári Apáczai
Csere János Elméleti
Líceum végzős diákjainak
véleménye

14.

Láthatár

Emberi jogokat sért
az iskola ellehetlenítése –
Pap Melinda írása

15.

Tanterem

Gyergyói diákok
történelmi konferenciája –
Baricz Tamás Imola írása

16.

Iskola és kultúra

Mesedélelőtt
a Maros megyei Kebele
iskolájában –
Antal Erika írása

22.

Magánterület

Mintha újra elkezdné –
Demény Péter írása

23.

Hivatalos

2.

Láthatár

Megtanítani látni, értelmezni a világot –
Kiss Judit interjúja Lakatos Andrásal,
a kalotaszentkirályi Ady Endre-iskola
igazgatójával

10.

Lélekjelenlét

Művészetterápia
a pozitív énkép kialakításáért –
Antal Erika írása

20.

Tanterem

Kreativitásukat is megvillantották a Bölcs
Diákok –
Mihályfalvi Katalin írása

6.

Diákszemmel

„A kollégiumban úgy éltünk,
mint egy család” –
a Beszterce-Naszód megyei Vice
szórványkollégiumában végzett
nyolcadikosok véleménye

18.

Tanterem

Arany-balladák
a tanórák poétikai fókuszában –
Soós Katalin írása

21.

Tanterem

Zenei anyanyelvünk része
a kórusmuzsika –
Gáll Árpád írása

12.

Ballagás a nagyváradi Ady Endre Líceumban

2017
6-7.
SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2017. JÚNIUS–JÚLIUS • 6-7. SZÁM

• FOTÓ: BOROS CSILLA

ISSN 2065-9725

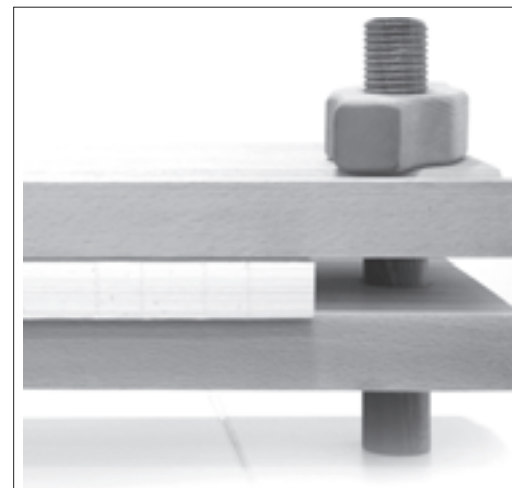

- Tanárszemmel
- Diákszemmel
- Szülői szemmel
- Lélekjelenlét
- Tanterem
- Láthatár
- Óvoda
- Fotóriport
- Hivatalos
- Vakáció
- Iskola és kultúra
- Pályáz(z)atok
- Magánterület
- Térkép

Rendelje meg online a Magyar Közoktatást

www.communitas.ro/mkorendeles

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

Kedves pedagógusok, jövőbeli szerzők!

A Communitas Alapítvány által kiadott *Magyar Közoktatást* együtt szerkesztjük az olvasókkal, sok figyelemfelkeltő, gondolatébresztő írást kapunk pedagógusoktól, szülőktől egyaránt. Továbbra is helyet szeretnénk adni a lap hasábjain a pedagógusok, oktatási szakemberek, szülők és diákok konstruktív véleményének, az oktatást érintő problémák felvázolásának és természetesen a megoldáskeresésnek.

Kérjük, írjanak véleményanyagot a következő témákban:

- **Tantárgyam és diákjaim – sikerélmények és buktatók az oktatásban**
- **Az információátadástól a kreativitásra nevelésig**

Várjuk írásaikat az mko@communitas.ro e-mail címre.

Eredményes munkát és kitartást kívánunk: A Magyar Közoktatás szerkesztősége

www.communitas.ro

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatatas> webcímen.

www.facebook.com/magyarkozoktatatas

Megrendeléseiket a www.communitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0264-44-14-01-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redakția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefón: 0040-264-44-14-01

e-mail: mko@communitas.ro

Redakția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogató:

Többé-kevésbé ünneplőben

Ballag már a vén diák, manapság nem csak a végzős, de az óvodás, a negyedikes és a nyolcadikos is, batyuval a hátán, hófehér ingben, lélekben többé-kevésbé ünneplőben. Isten veletek, cimborák, int búcsút társainak, és ahogy az ilyenkor illik, pedagógusainak is virággal, meghatottan, kissé zavarban. Vegyük most a nyolcadikost, a félig nyitott, félig zárt lelkű kamaszt, a fogékony szellemű, de sok mindenben már csalódott gyermeket. Isten veletek, cimborák, akik végigkísértetek az első nyolc iskolaévben. A cimborák az összekarcolt iskolapadok is, a mindennapi osztálytermi nevetések, a hétköznapiokból kiragyogó, azokat sokszor megszépítő diákcsínyek és sikerélmények, az apró vagy tagbaszakadtabb kiábrándulások.

A gyermek tizennégy éves korára már hozzászokott ahhoz, hogy az iskolából feléje érkező visszajelzések nem mindig azt tükrözik, hogy ő milyen valójában, hogy mennyit ér a tudása, a visszajelzések torzítanak, és sokszor görbe („homorúan domború”, vagy „domborúan homorú”) tükröt tartanak eléje. Hozzászokott ahhoz is, hogy a jó jegy nem mindig elég a boldogsághoz, hogy a jó vagy rossz minősítés is lehet igazságtalan, és nem minden mosoly őszinte, ami fénylik. Nem újdonság már számára, hogy az a tanítási rendszer, aminek ő immár nyolc éve tárgya és alanya, legtöbbször sunyin hallgat arról, hogy ki miben tehetséges, vagy egyszerűen tudomást sem vesz arról, ha a diák okos, mint a nap, csak nem úgy nyilatkozik meg, mint a többiek, hanem kicsit másképp. Hozzászokott ahhoz is, hogy nem kell készpénznek venni egy tanár haragját, aki maga is ember, még ha nem is tűnik mindig annak, megvannak a hibái, tévedései, és esendő, akárcsak mindenki más. Sőt talán pontosan felismerte, hogy bizony-bizony nem mindenik tanár végzi a munkáját valódi elhivatottsággal, de persze akadnak ragyogó tehetségű, az empatikus módszerekre összpontosító pedagógusok, és általában a felnőttek tömegében is rejtőzhetnek olyanok, akikben feltétel nélkül megbízhat, és akik csak önmagáért szeretik, semmit nem várnak cserébe.

A félig nyitott, félig zárt lelkű kamaszban ebben az időszakban világok csatáznak, ott kavarg benne fejlődő igazságérzete, meggyőződése, hogy az egész világ összeesküdött ellene, hogy a felnőtt képtelen arra, hogy megértse őt, másnap azonban kisüt a nap, és minden szépnek tűnik. Ebben a korban a gyermek már sejti, hogy az, ami számára kényszernek tűnik, szükséges rossznak, lehet, hogy a későbbiekben a javára fordítható még akkor is, ha ezt nem ismeri be, de persze az is megtörténhet, hogy az égvilágon semmi hasznát nem veszi majd annak a későbbiekben, amit be kellett magolnia, így magabiztosan szélnek ereszti a megtanult információkat. Ahogy a felnőttek mondják: fiam, neked egyik füleden be, a másikon kimegy, amit mondok. Unalomig ismert lesz az is számára, hogy „hát hiába beszélek?” „hidd el, jót akartok neked, és nem neked tanulsz, hanem magadnak”, „ha így folytatod, a veszedbe rohansz”, „ha a többiek kútba ugranak, ugrasz utánuk?”, „már megint hegy alatt abrakolsz”, és így tovább. A közhelynek tűnő, de persze a legtöbbször jó szándékú szülői vagy tanári intelmeknek azonban valamikor valamiképpen hátha lesz fogamatja – reméli sokszor a reménytelen felnőtt.

Szóval most Isten veletek, cimborák, osztálytársak, akik viselkedésükkel, kedvességükkel, emberszeretetükkel, pálfordulásaikkal és klikkesedéseikkel híven és pontosan jelzik előre, hogy milyen lesz a felnőttek társadalma, amibe be kell majd illeszkedni. És mindez benne van a képzeletbeli batyuban, amit tovább visz magával a gimnáziumba. Ballag már a vén diák, tovább, tovább, tovább. Tovább a már valamennyire ismerős és persze mégis ismeretlen felé, kilencedik osztálytól esetleg más tanárok és új osztálytársak veszik körül, az ő segítségükkel és jelenlétükben formálódik azzá, aki lesz, mert persze ebben a korban legalább annyit nyom a latban az iskolai közösség hatása, mint az otthoné. A kérdőjelek a fejében természetesen sokasodnak, és válaszok is megfogalmazódnak lassan, ilyen vagy olyan válaszok formálódnak, ünneplőbe öltözött, riadt, zavart vagy derűs és magabiztos válaszok. És talán reménykedik is a ballagó. Abban, hogy az iskolarendszer a továbbiakban hátha mégis észreveszi – ha későn is – mennyire tehetséges ő, hogy igenis képes rá, és készen fog állni, hogy – többé-kevésbé lélekben ünneplőbe öltözve, cimborákkal vagy nélkülük – megváltsa a világot.

Kimul

Interjú Lakatos Andrással, a kalotaszentkirályi Ady Endre-iskola igazgatójával

Megtanítani látni, értelmezni a világot

– Évek-évtizedek óta folyamatosan a romániai tanügy reformjéről beszélnek a döntéshozók, közben meg az oktatási élet szereplői – pedagógusok, diáknevezédek, tanárok – nem érzékelik, hogy érdemi változások történének. Ön, aki hosszú ideje tanárként, iskolaigazgatóként, oktatási szakemberként tevékenykedik, miként látja ezt?

– 1990-ben úgymond rendszerváltás történt – nem az, amire számítottunk, és ahogyan elképzeltük –, de mégis egyfajta váltás volt a tanügyben is. Értelemszerű, hogy a diktatúra által kiépített és hatékonyan működtetett központosított oktatási struktúrát le kellett volna bontani. A megújulás szükséges voltát nem lehetett megkérdőjelezni, így reformok sora indult el, de mindegyik kisiklott – gyakorlatilag ezek csődjeiről beszélhetünk. A legtöbb látszatreform, a pszeudointézkedések sorozata volt, mintha a szekeret fogták volna a lovak elé, nem az alapokat, a felépítményt, a rendszert bontották le, hanem a központilag, Bukarestből vezérelt rendszert próbálták a kor követelményeihez igazgatni. Kérdés, hogy miért nem nyúltak hozzá érdemben a régi rendszerhez? Ha jól számolom, egy miniszter átlagosan még egy tanévet sem maradt a pozíciójában. Mindenki jött a maga koncepciójával, kezdte a saját ötleteit keresztülvinni, de a tárcavezetők a mindenkori politikai hatalomnak vannak kitéve, így a pártdirektíváknak igekeznek eleget tenni. Ehhez a piramisszerűen felépített, a diktatúrákhoz igazított építmény lebontásához mind a mai napig egyetlen kormány sem kezdett hozzá, mert a pedagógustársadalom a legnépesebb állami alkalmazotti réteg, hatalmas tömeg, és csak egy ilyen szupercentralizált rendszer az, amelyen keresztül a regnáló hatalom nyomást tud gyakorolni a helyi közösségekre. Az egy normális demokráciában természetes, hogy kormányváltás után miniszterelnököket, minisztereket cserélnek, esetleg államtitkárokat is, nálunk viszont a tanfelügyelőség, iskolaigazgatókig át van politizálva a rendszer. Az elvetélt reformoknak meg az a következménye,

hogy a decentralizáció, az intézményi autonómia, a szubszidiaritás elvének érvényesítése, a helyi közösség érdekérvényesítő képessége mind-mind írott malaszt marad. Gyakorlatilag nincsen. Az iskolák vezetőségi tanácsának, az igazgatóknak érdemi dolgokban nincsen döntési kompetenciájuk, gyakorlatilag végrehajtó testület vagyunk. Bármely intézményi bizottság, még az óvodába való beiratkozási bizottság összetételét is a tanfelügyelőség hagyja

„A helyi közösségnek pedig nincs beleszólása abba, hogy véleményezze, megfelel-e az adott iskola igazgatója a közösség elvárásainak, vagy sem. A decentralizáció egyáltalán nem működik.”

jóvá, mindenhez aláírásokkal teli papírhagyeket gyárt, fölösleges, az adófizetők pénzét pazarló igazgatói gyűléseket szervez.

Véleményem szerint több mint hiba, bűn tovább elodázni a paradigmaváltást az oktatásban, a vertikálisan szervezett, centralizált rendszert rég fel kellett volna váltania egy, a helyi igényekhez alkalmazkodni tudó, horizontálisan felépített, gyermekközpontú oktatási rendszernek.

– Huszonöt éve a kalotaszentkirályi iskola igazgatója. Hogyan összegezné, milyen tényezők nehezítik, gátolják egy igazgató munkáját?

– Az őszi vihart kavart az iskolaigazgatók versenyvizsgálója. Nem azzal volt baj, hogy versenyvizsgát tartottak, hanem azzal, ahogyan azt megszervezték. Nonszensz, hogy egy éven keresztül egy-egy évre delegációval neveztek ki igazgatókat, mert nem szerveztek

versenyvizsgát. Egy ideiglenesen kinevezett igazgatónak pedig nincs meg az a státusa, sem a kollégák előtt, sem a tanfelügyelőség, felettes szervek előtt, mint egy versenyvizsgán 4 évre megválasztott igazgatónak. A 2011-es 1. számú törvényt, ami jó kezdeményezés volt, teljesen átszabták főleg a baloldali kormányzás idején. Abban a törvényben még az szerepelt, hogy az igazgatók megmérettetését helyi szinten az iskolaszék szervezi meg, és a tanfelügyelőség csak egy megfigyelőt delegál – de nem így történtek a dolgok. Mi több, legutóbb a Kolozs megyei igazgatókkal tartott gyűlésen a főtanfelügyelő úr sikerként értelmezte, hogy az legújabb tervezetben már sem az önkormányzat, sem a szülők, sem a tantestület nem delegálhat képviselőket a vizsgáztató bizottságba. Visszatértek a régi nótához: 5 tanfelügyelő és 2, a tanfelügyelőség által nevesített igazgató dönt a megye minden iskolájának igazgatójáról. Az igazgatók értékelése is a tanfelügyelőség által történik évek óta az általuk kidolgozott közel 100 pontos kritérium szerint, és olyanok minősítenek, akik adott esetben soha gyakorló igazgatók nem voltak, vagy az illető iskolában soha meg nem fordultak. A helyi közösségnek pedig nincs beleszólása abba, hogy véleményezze, megfelel-e az adott iskola igazgatója a közösség elvárásainak, vagy sem. Az igazgatót eddig az igazgató minősítette, most pedig szintén a tanfelügyelőség. A decentralizáció nem működik, és ilyen körülmények között nincs mit csodálkozunk azon, hogy az összes nemzetközi és helyi felmérés szerint sereghajtók vagyunk: ez derül ki, amikor azt mérik, hogy diákjaink milyen készségekkel rendelkeznek, mennyire tudnak értelmezni egy szöveget, miként tudják az ismereteket gyakorlatban alkalmazni. A kutatások arra is rávilágítottak, érettségizett diákjaink nagy százaléka funkcionális analfabéta.

– A magyarul tanuló diákokról is kimutatta a közelmúltban egy felmérés, hogy gyengén teljesítenek.

– Igen, ezek statisztikai adatok, amikkel nem lehet vitatkozni. Közben meg persze nem lehet azt mondani, hogy az ország lakosai genetikailag butábbak, mint más országok lakosai. Maga a rendszer beteg, működésképtelen és eredménytelen. Megint feltevődik a kérdés: ha ezt minden épeszű ember látja, miért nem történik mégsem érdemi változás? Bár nem vagyok összeesküvéselméletek híve, a magam részéről arra a következtetésre jutottam, hogy tudatosan züllesztik, tartják ilyen szinten a tanügyet, hogy manipulálható legyen a társadalom. Mert egy felvilágosult, gondolkodó, az adott problémákra, napi helyzetre reflektáló embert nem lehet könnyen manipulálni. Aki véleményt formál, végiggondol dolgokat, azt nem lehet egy reklámzacskóval, egy liter olajjal megvesztegetni és elvinni szavazni. Amit én tényleges nemzetáru-lásnak tartok, az az oktatásnak ilyen mértékű lezüllesztése, amiért generációk sora fog igen kemény árat fizetni. És ami számunkra különösen fontos, hogy mindez a kisebbségi oktatást többszörösen érinti: az amúgy is problémákkal

„Ami számunkra különösen fontos, hogy mindez a kisebbségi oktatást többszörösen érinti: az amúgy is problémákkal küszködő kisebbség az egész rendszer betegségét jobban megszenvedti, mint a többség, ezért ilyen téren a mi felelősségünk is nagyobb.”

küszködő kisebbség az egész rendszer betegségét jobban megszenvedti, mint a többség, ezért ilyen téren a mi felelősségünk is nagyobb.

– A kisebbségi oktatásban, magyar nyelven tanuló diákoknak több szempontból is nehezebb, már csak a román miatt is. A megoldáskeresésben is találgatni kellene lenniük a magyar illetékeseknek...

– Meggyőződésem szerint a továbbiakban, az RMDSZ oktatáspolitikájában – és nem csak – stratégiaváltásra, új paradigmák alkalmazására lenne szükség a dolgok megközelítését

illetően. Az elmúlt 25 év alatt azért, hogy kisebb vagy nagyobb mértékben döntési helyzetben voltunk, kemény alkukkal, érdekvényesítéssel sikerült kicsikarni eredményeket – megvalósítani névhasználatot, nyelvhasználatot, iskolákat, kollégiumokat visszaszerezni, újakat létrehozni, stb. –, amit el lehetett érni, elértünk, és ez egyértelműen siker.

– Legutóbbi siker, hogy ami az egyik legakutabb probléma volt, megoldódni látszik: sajátos tanterv szerint tanulhatják jövőtől a magyar diákok a román nyelvet és irodalmat.

– Igen, sikereket értünk el, megvan az iskolahálózatunk is, ezt nem is annyira bővíteni kell, inkább hatékonyabbá tenni. A legnagyobb problémánk a rendszer hiányosságait, fogyatékoságait leszámítva a gyerekhiány. Ez okozza a legtöbb fejtörést, nagypolitikai szinten a népességfogyást kellene valahogy fékezni. Visszatérve a paradigmaváltáshoz: a kikényszerített eredményekkel az a gond, hogy bármikor visszavonhatóak, és újabb alku tárgyait képezhetik. Ha tovább akarunk lépni, akkor véleményem szerint a román többségben kell megkeresni a partnereket. Számos olyan kérdés van, ami nem specifikusan a kisebbségi oktatás gondja, és nem igaz, hogy a román társadalomban nincsenek józan gondolkodású szakemberek, akikkel szövetségre lehetne lépni. A 2011-es egyes számú törvény, amit annak idején felelősségvállalással fogadott el a kormány, kerek, uniós mércével nézve, uniós szakemberek véleményezése alapján is jó volt, de kisiklatták. A decentralizáció felé mutatott, hiszen szerepelt benne az intézményi autonómia, a tanfelügyelőség hatáskörének korlátozása, a helyi közösségek beleszólási jogának biztosítása. Azok, akik szétszabdalták, főleg a PSD, most jönnek egy új törvénytervezettel, ennek egyik előjele az igazgatói versenyvizsga megszervezésének új módszertan-tervezete. Az új törvényben az eddig kiharcolt eredményeket megvédésén túl számos olyan változtatást kellene bevenni, amelyek minket nagyon érintenek, de ugyanúgy a románokat is. Az egyik példa erre az osztálylétszám: a jelenlegi törvény nagyon mereven minimum és maximum létszámot szab meg. Ha gyermekközpontú oktatásban gondolkodunk, akkor a törvényben csak a maximum létszámot szabnák meg, például egy óvodai csoportba 15 gyerek

mehetne. Aki volt óvónő, az tudja, hogy mit jelent, ha sok gyerekkel kell foglalkozni egyszerre. Az elemiben a 25-ös létszám helyett 18 lenne az ideális, az általános iskolai osztályokba a jelenlegi 30-as létszám helyett maximum 25 diá-

Lakatos András 40 éve fizika-kémia szakos tanár. 2005-től 2011-ig az RMDSZ oktatási ügyvezető alelnöke volt. 25 éve a kalotaszentkirályi Ady Endre-iskola igazgatója, lapunk felelős kiadója.

kot kellene engedni. Az alsó határt nem kéne rögzíteni, jelenleg elemi vagy általános szinten minimum 12 gyereknek kell jelentkeznie egy osztály indításához. Ha csak 11 gyerek van, nem indítható osztály, vagy speciális jóváhagyásért kell könyörögni a minisztériumnak. Az is kérdés, ha a helyi közösség úgy látja és felvállalja, hogy 11 gyerekkel is tud működtetni egy osztályt, vagy 8 gyerekkel is egy óvodai csoportot, miért nem teheti meg? És ez nemcsak magyar kérdés, ilyen problémákkal a vidéki román iskolák is küszködnek.

– De jelenleg az önkormányzatoknak nincsen beleszólása ezekben a dolgokban sem...

– Az önkormányzatnak nincs meg a törvényes kerete, hogy a béralfaphoz hozzájáruljon. Adott a fejpénz, amit a 2016-os adatok alapján számítanak ki, és ehhez kell igazodni, aki nem tud, az „húzhatja le a rolót”. Annak idején, amikor a fejpénzt bevezették, az alapösszeg,

amiből kiindultunk, józanul átgondolt összeg volt. Az akkori létszámmal elvégeztem a számításokat, és egy falusi iskolának több pénze lett volna, mint amivel akkor rendelkezett. Viszont mire gyakorlatba ültették, az alapszámot annyira lecsökkentették, hogy az iskolák döntő többsége a korrekciós tényezők alkalmazása után sem tud kijönni belőle. Ráadásul a helyi önkormányzat például hiába mondaná, hogy a saját költségvetéséből fizeti az ötödik tanítónőt, hogy ne legyen összevont oktatás, a törvény nem teszi lehetővé. Hát akkor hol van a decentralizáció, ha a helyi közösségnek semmi beleszólása nincsen? A fejpénz megemelését biztos, hogy a román kollégák is támogatnák. Az iskolai igazgatók kinevezésért illetően: nem hiszem, hogy bármelyik polgármester örvend annak, hogy a tanácsosa ott van az iskola vezetőségi testületében, de beleszólása nincsen, hogy ki legyen az igazgató. A másik lényeges dolog a pedagógusok bérezése. Sokan mondják, hogy a pedagógusképzés is csődöt mond, és sajnos igaz. Nézzük meg azt is, hogy hányan jelentkeznek a tanári pályára. Régen 10-15-ön felvételiztünk egy pedagógusi helyre, most meg szinte az utcáról hívják be az érettségizett diákokat, és azok döntő többsége, akik ezt a pályát választják, kényszerből teszik, nem pedig elhivatottságból. Minden tiszteletem és elismerésem azé a pedagógusé, aki elhivatottságból dolgozik – mert persze ilyenek is vannak, de sajnos nem ez a jellemző. A jobb képességű, idegen nyelveket beszélő fiatalok külföldi munkát vállalnak. Egy kezdő pedagógus nettó bére 1100 lej körüli, ami rendkívül kevés. Minimum 2000 lejmel kellene kezdeni, hogy a hivatás presztízsét, társadalmi megbecsültségét helyreállíthassuk.

– Ugyanakkor a jelenlegi pedagógus-társadalom számos más problémával is küzd, hiszen a mostani, képernyőkhöz szokott diákságot új módszerekkel, szemlélettel kell oktatni. Hogyan látja ezt?

– Igen, a pedagógusoknak manapság sokkal komolyabb és összetettebb problémákkal kell megküzdeniük, mint korábban. A mostani diákgeneráció, már születésétől kezdve másképpen szocializálódik. Viccesen hangzik, de náluk nem a köldökszínőrt vágják el, hanem az USB-kábelt. Nekik nem a nagymama és édesanya mesél, hanem a plazmatévé, amivel nem lehet beszélgetni.

Nincsen dialógus, nincsenek kérdések, nem működik a képzelőerő, csak az audiovizuális információk passzív befogadása. Ráadásul mára csak elvétve találkozhatunk a régi családi modellel, ahol generációk együtt éltek. Akkor a gyerek látta, hogy miként adják meg a szülei a tiszteletet a nagyszülőknek, megtanulta, hogy együtt étkezik a család, hogy a gyerek kívárja a sorát, akarva-akaratlan elsajátította a kisebb és nagyobb közösségek együttélési szabályait, kialakult egy értékrend. A mai gyerekek sajnos ezt nem kapják meg. Ma már nem viszi ki a nagyszülő a gyereket a kertbe, hogy megmutassa, melyik gyümölcsfa milyen, hogy mi a vakondtúrás, miért hasznos a macska, miért kártékony az egér, ehelyett azt kapja a gyerek, amit a tévében meg az interneten lát, egy életszerűtlen, virtu-

„A diákjaimnak azt szoktam mondani: rég nem fizikát és kémiát akarok nektek tanítani, hanem a fizikán és kémián keresztül látni, érteni, értelmezni a világot, megtanulni gondolkodni, önálló véleményt formálni, mert csak a tudás tehet titeket igazán szabadabbá.”

ális világot. Ezek okán a pedagógusnak sokkal több mindent kell megtanítania a gyereknek. Ráadásul ott van még a lassan krónikussá váló verbális kommunikáció hiánya. Gyerekeink egyre kevesebbet beszélgetnek szüleikkel, testvéreikkel, barátokkal, annál többet foglalkoznak az elektronikus kütyüikkel, amiket természetesen szüleiktől kapnak a családi együttlét elmulasztásának ellentételezésére. Így a pedagógusnak sokkal nehezebb a saját virtuális világába bezárkózó gyerekeket közösséggé formálni, megértetni, elfogadtatni velük, hogy mennyire fontos a közösségi lét, a másokra való odafigyelés, a másik meghallgatása, a közös cselekvés, összefogás. Egyre inkább érzékelhető a szokások, hagyományok átöröklésének, az értékrendeknek a hiánya, nincsenek kapaszkodók, ehelyett olyan információdömping van,

amiben a felnőtt is nehezen igazodik el, hát még a gyermek. Ma már nem az a gond, hogy honnan szerezhetőek információk, hanem hogy miként szelektáljuk, hogy élünk vele, mire használjuk. A pedagógusra e tekintetben is többletfeladat hárul, közben pedig csekély a szakma társadalmi és anyagi megbecsültsége. A tanulók túlterheltsége is komoly probléma, de a jelenlegi rendszerben ezen is a legtöbbet a tanár tud segíteni. Fontos, hogy a lényegre összpontosítsunk. A diákjaimnak azt szoktam mondani: rég nem fizikát és kémiát akarok nektek tanítani, hanem a fizikán és kémián keresztül látni, érteni, értelmezni a világot, megtanulni gondolkodni, önálló véleményt formálni, mert csak a tudás tehet titeket igazán szabadabbá. Ez boldogulásotok, boldogságotok igazi záloga, amit nem kaphatsz meg ajándékként, amiért keményen meg kell dolgoznod.

– Ennyi év tapasztalatát összegezve, mit tanácsol a pályakezdőknek, hogyan álljanak hozzá lelkiileg-szellemileg a tanításhoz, hogy jelen körülmények között a lehető legtöbbet hozzassák ki a gyerekből, saját magukból, az oktatási folyamatból?

– Ha valaki nem érzi hivatásának, nincs tudatában a munkája fontosságának, jelentőségének, azt tanácsolom, inkább váltson más pályára. Akiben van elhivatottság, van „pedagógus vénája”, szereti is tanítani, és tudatában van annak, hogy mennyire meghatározó a munkája, hiszen nolens-volens generációk sorsába van beleszólása, ne adja fel. Egy rossz rendszeren belül is próbálja a maximumot kihozni, ha kell, merjen szembemenni az árral. Az osztályteremben, az órán én a nagybetűs TANÁR vagyok, a karmester, felelősségem tudatában én dirigálok. A pedagógus merjen vállalni és véleményt nyilvánítani, hiszen ahogy Babits mondta: vétkesek közt cinkos, aki néma. Ha továbbra is hallgatunk, fejet hajtunk, mindenki bólogat, és helybenhagy mindent, mert felülről jön az intézkedés, akkor ne csodálkozzunk, hogy újabb 25 év után is helyben toporgunk. A pedagógusnak még egy ilyen centralizált rendszerben is van mozgástere, és hivatásbeli kötelessége ezt kihasználni. És ami nagyon fontos: nem szabad félnie.

KISS JUDIT

Gyengébben szerepelnek a vizsgákon a magyar diákok

Folyamatosan és konstans módon elmarad a magyarul tanuló diákok eredménye az országos átlagtól – derül ki egy, az elmúlt öt év képesség- és érettségi vizsgáinak eredményét feldolgozó kutatásból. A szociológusok szerint a helyzet javítása érdekében a tanárképzést és a kisebb iskolák presztízsét is erősíteni kellene.

A Kós Károly Akadémia Alapítvány felkérésére öt évre visszamenőleg dolgozták fel a nyolcadikosok képességvizsgájának, illetve a végzősök érettségi vizsgájának az eredményeit egy felmérés keretében. Barna Gergő szociológus, a kutatás vezetője szerint a Center For European Studies alapítvány által támogatott kutatás a 2012–2016 közötti eredményeket vizsgálta a diákok egyéni szintjén, 1,7 millió esetet dolgozva fel.

„A legfontosabb következtetés, hogy a magyarul tanuló diákok eredménye folyamatosan és állandó módon elmarad az országos átlagtól mind a vizsgált öt év során, mind a kisérettségi és az érettségi esetében. A különböző tárgyak átlagai is alacsonyabbak” – ismertette az eredményt a feldolgozott adatok fényében a szociológus. Barna Gergő szerint ennek egyrészt etnikai oka van, hiszen a magyar diákok esetében a román nyelv és irodalom vizsga eredménye jelentősen ront az átlagon, de mint mondta, a lemaradás más tárgyak esetében is kimutatható.

Magyar nyelv és irodalomból mind a nyolcadikosok, mind a tizenkettedikesek jól teljesítenek, a matematikajegyek ellenben már gyengébbek a magyarok körében, és az érettségi esetében a kötelező szaktantárgyból is gyengébben teljesítenek. „Ezért mondtuk azt, hogy nemcsak az etnikai komponenssel van baj, hanem vannak olyan strukturális tényezők, melyek mind a romániai oktatási rendszer, mind az erdélyi magyar társadalom rétegződéséhez tartoznak, és amelyek miatt a magyar diákok teljesítménye gyengébb” – jelentette ki Barna Gergő.

A szociológus szerint az egyik tényező, mely hozzájárulhat ehhez, melyet a közoktatás minőségét vizsgáló ügynökség (ARACIP) adatai is alátámasztanak, hogy a magyar iskolákban tanító tanárok képesítése elmarad az országos átlagtól. Egy másik strukturális ok az iskolák mérete, minél kisebb egy iskola, annál nagyobb a valószínűsége, hogy gyengébbek az eredmények, mutatott rá a szociológus, hozzátéve, hogy a magyar diákok közül többen járnak kisebb méretű iskolába, mint román társaik. A harmadik, gyengébb eredményekhez vezető ok a roma diákok arányában keresendő: gyengébb eredmények születnek azokban az iskolákban, ahol magasabb a roma nemzetiségű vagy rossz megélhetési körülmények közül jövő diákok aránya, derült ki a kutatásból.

Lemaradóban a Partium és a Székelyföld

A kutatás jelentős regionális különbségekre is rámutat, eszerint a képességvizsga és az érettségi esetében Bihar és Szatmár megyében a leggyengébbek az eredmények, míg a

középiskolás záróvizsgánál Hargita és Kovászna megye is az utolsó között kullog. Ennek azonban szintén strukturális oka lehet, vélte a szakember, hiszen a szakiskolások általában gyengébben teljesítenek, Székelyföldön pedig nagy az arányuk, Hargita megyében például ők adják a végzősök többségét, hangsúlyozta a kutatás vezetője.

Az élen Kolozs és Maros megye áll, amit a szakemberek azzal magyaráznak, hogy ebben a régióban, például Kolozsváron az elméleti képzésnek van nagyobb súlya. Szintén jól teljesítenek a gazdaságilag prosperáló régióban lévő szóróvármegyék, például Temes, Brassó és Szeged, Arad megyében ellenben Erdély-szinten a leggyengébbek az eredmények.

Intézkedéseket sürgetnek

Barna Gergő meglátása szerint ahhoz, hogy a jövőben javuljon az erdélyi magyar oktatás minősége, és felzárkózzon a többségi szinthez, a kritikus pontokon kellene változtatni, ahol a legnagyobb a törésvonal a román és magyar diákok eredményei között.

A szakoktatás és a vokacionális képzés erősítése mellett javítani kellene a tanárképzésen is, nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a teljes tanári kart érintő képzésekre, vélte. Emellett növelni kellene a kis településeken található iskolák presztízsét, elsősorban ott, ahol az intézmények léte elengedhetetlen ahhoz, hogy a magyar gyerekek anyanyelven tanulhassanak, mutatott rá a szociológus.

Meg kell teremteni a feltételeket, hogy a szakképzett pedagógusoknak megérje kisebb iskolában dolgozni, minőségi oktatást biztosítani, a jövőben ugyanis ez fogja eldönteni ezeknek az iskoláknak a létét, mutatott rá.

A szociológus szerint akkora az eltérés a magyar és a román oktatás színvonala között, hogy az országos szintű beavatkozások, mint például a pedagógusok bérének a növelése, nem elégséges a kiküszöböléséhez. „Pluszerőfeszítés kell ahhoz, ha azt akarjuk, hogy a magyar oktatás fejlődjön a románhoz képest” – vélte a kutatás vezetője, hozzátéve, hogy elsődleges megoldásként a tanerők számára kellene egy támogatási formát kitalálni. „Ahhoz, hogy a magyar pedagógusoknak megérje, egyáltalán vállalják, hogy elmennek kisebb iskolába, továbbtanulnak, felkészülnek, és foglalkoznak a diákokkal” – összegzett a szociológus.

„A szociológus szerint akkora az eltérés a magyar és a román oktatás színvonala között, hogy az országos szintű beavatkozások, mint például a pedagógusok bérének a növelése, nem elégséges a kiküszöböléséhez.”

PAP MELINDA

A Beszterce-Naszód megyei Vice szórványkollégiumában végzett nyolcadikosok véleménye

„A kollégiumban úgy éltünk, mint egy család”

Pusztináról jöttem, 1. osztálytól vagyok a vicei Bástya-bentlakásban. Székelyudvarhelyre pincér szakra mennék, mert szép maga a szak és jól fizetett, a város is szép, és kollégáim is vannak ott, a Kós Károly szakközépiskolában. Nekem az tetszett itt a vicei Bástya kollégiumban, hogy azért hoztak ide, hogy megmentse a község egyetlen magyar iskoláját, és tőlünk nem azt követelték, hogy fejre álljunk, hanem hogy odaálljunk a tanuláshoz, mert nincs más elvárásuk, egyébként is ingyenes minden, csak tanulás kell. Én örülök, mert megtanultam egy plusznyelvet, ami nem ront, csak segít az életben. Ha lehetne valamit megváltoztatni, az az lenne, hogy a telefon nálunk maradna mindenne, de úgy, hogy cserébe csak jó jegyeket hozunk.

Cacovean Ionut Marian (Jankó)

Kisszolónról (Bákó megye) jöttem, első osztálytól vagyok a Bástyánál. Székelyudvarhelyre, pincér szakra, magyar osztályba megyek tovább. Azért szeretnék oda menni, mert egy szép magyar város, együtt szeretnék lenni a mostani osztálytársaimmal. Én nyolc év után, amit a kollégiumban töltöttem, azt mondhatom, jól éreztem magam. Amiket szerettem, azok a különböző foglalkozások, kirándulások voltak.

Lupascu Oana Diana

Pusztinai (Bákó megye) vagyok, első koromtól jártam a vicei iskolába. Székelyudvarhelyre, magyar nyelvű pincér szakra megyek tovább, és azért szeretnék oda menni, mert közelebb vagyok a hazámhoz, és együtt szeretnék maradni a barátaimmal. A nyolc év alatt jól éreztem magam, nehéz volt, de szerencsére voltak személyek, akiket ismertem, és könnyebb volt megszokni.

Beta Stefania Mihaela (Stefi)

Tacsról (Beszterce-Naszód megye) jöttem, 5. osztálytól vagyok itt. Székelyudvarhelyre, pincér szakra a Kós Károlyba akarok menni, mert az most keresett és Anettával szeretnék dolgozni. A kollégiumban jól éreztem magam, és szerettem volna, ha egy kicsivel több szabad időnk lett volna. (A kislány csángó, családotól költöztek Tacsra pár évvel ezelőtt).

Feraru Andrea Georgiana

Tacsról jöttem, harmadik osztálytól vagyok itt. Enyedre megyek tovább a tanítóképzőbe, mert szeretem a gyerekeket, és mert tanítani szeretnék. Én hat éve vagyok itt, és eleinte nehéz volt az alkalmazkodás. De egy idő után már kezdtem jobban érezni magam, jó volt a közösség. A szabályok eléggé jók voltak, habár nem mindegyik. Most nyolcadik végén nehéz lesz itthagyni a bentlakást.

Orbán Zsolt Attila

Mezőköbölkütről (Beszterce-Naszód megye) jöttem, 5. osztálytól vagyok itt. Kolozsvárra, biokémia szakra készülök magyar nyelven, azért, mert jó dolgokat hallottam róla, és úgy érzem, hogy több lehetőség nyílik előttem. Jól éreztem magam a kollégiumban, voltak jó és rossz pillanatok egyaránt. Tetszett az, hogy úgy éltünk, mint egy kisebb család, tetszik az, hogy sok barátot szereztem. És azt hiszem semmit sem csinálnék másképpen.

Lakatos Krisztina Beatrix

Mezőköbölkütről jöttem, 5. osztálytól vagyok a bentlakásban. Vásárhelyre szeretnék menni, mert szeretem a várost, és mert a tesóm is oda jár suliba. Turizmus szakra szeretnék továbbmenni, ha bejutok, és magyar nyelven szeretnék tanulni. Négy éve a bentlakásban lakom, és nagyon szeretek ide járni. Sok jót tanultam az iskolában, és a a bentlakásban megtanultam szépen viselkedni. Amikor idejöttem, azt éreztem, hogy megkaptam a helyet, ahol tanulni lehet. Azért jöttem ide, mert a falumból még voltak a bentlakásban, és azt mondták, hogy ez egy jó hely tanulni, s hogy továbbmenj suliba.

Lakatos Kálmán Lehel

5. osztálytól vagyok itt, Székelyudvarhelyre mennék autószerelő szakra azért, mert ott vannak kollégáim, és magyar oktatás folyik. Nekem nagyon tetszett ebben a kollégiumban, nagyon elégedett vagyok mert törődnek velem, és nagyon jó a tanítás, és ha bármi baj volt vagy valami történt, akkor mindig segítettek a nevelők.

Nagy Adrién

Nagyon jól beilleszkedtek a csángó gyerekek a vicei Bástya kollégiumba

Először is azt a nagy fejlődést emelném ki, amin ezek a gyerekek keresztülmentek: azok, akik alig tudtak egy kicsit magyarul, amikor Vicébe kerültek, 2-3 év alatt ügyesen elsajátították a nyelvet. Ez az első generáció a csángó gyerekek közül, akiket első osztálytól követhettünk. Nehézségként éltük meg a szülők távollétét, elvárásaik hiányát, emiatt a tanulást a gyermekek nem veszik annyira komolyan. Ami a legszebb, az a bentlakásos életük: megtanultak családként együtt élni, sokat segítenek a kisebbek gondozásában, a házimunkában, megtanultak együttműködni gyerekekkel, felnőttekkel. Gondolom, ebben nagy szerepe van a mindennapi programnak, időbeosztásnak, rájuk bízott kisebb-nagyobb feladatoknak.

Kozics Noémi
magyar–néprajz szakos kollégiumi pedagógus

Pusztinai csángó vagyok, tíz évvel ezelőtt, hatodik osztályban kerültem a vicei bentlakásba és iskolába úgy, hogy egyáltalán nem tudtam magyarul. Pár hónap alatt megtanultam a nyelvet. A középiskolát a gyulafehérvári Gróf Majláth Gusztáv Károly Középiskolában végeztem a Bástya Egyesület támogatásával. Idén végzem a kolozsvári szociális munkás szakot magyar nyelven, az egyetemi képzéssel párhuzamosan három éve pedagógusként dolgozom a vicei bentlakásban a Bástya Egyesület alkalmazottjaként. Mindig, amikor a bentlakó gyerekekkel foglalkozom, eszembe jut az az idő, amikor én voltam diák.

Ciubotaru István
csángó kollégiumi pedagógus

Különböző szociális helyzetű gyerekek gyűltek össze a bentlakásban, de viszonylag rövid idő alatt összekovácsolódtak egységes közösséggé. A moldvai csángó gyermekek általában jól alkalmazkodtak, és a magyarnyelv- és irodalomórákon is jó teljesítenek. Vannak olyanok is, akik tantárgyversenyeken vagy helyesírási versenyeken is kiváló eredményeket értek el. A sok jó és kiváló eredmény nemcsak az iskolai oktatásnak, hanem a bentlakásban zajló délutáni tevékenységeknek is betudható.

Márton Attila magyartanár a vicei iskolában,
tavalyig pedagógusként dolgozott a bentlakásban is

Végzőseink azok a gyerekek, akikben már lehet bízni, akikre már lehet rábízni feladatokat, önállóak. A velük való munka az évek során egyre könnyebbé vált, sokuk esetében azért, mert egyre jobban elsajátították a magyar nyelvet. Nagy a különbség egy 5–6. osztályos gyermek és egy nyolcadikos között épp úgy, ahogy különbség van aközött, hogy mennyi energiát igényelt a velük való munka akkor és most. A különböző tantárgyak tanulásakor már nincs szükség arra, hogy újra átbeszéljük az anyagot, megértik, önállóan gyakorolják, tanulják. Idővel megtanultak tanulni is itt. A szabadidős programokkor figyelnek a kisebbekre, segítik őket, a megbízhatóságuk nagy segítség a

mindennapokban. Nagyon fognak hiányozni, valószínűleg mi is nekik, mert már tervezik a vakációs „látogatásaikat” a bentlakásnál.

Becski Éva
matematika–informatika szakos kollégiumi pedagógus

Minden gyermek egyedi, így a személyiségük is különböző. E gyerekek szociális készségeinek fejlődését tekintetbe véve véleményem szerint évről évre pozitív eredményekről számolhatunk be.

14-15 éves korukig képesek lesznek konfliktusok kezelésére, szabályok betartására, mások elfogadására és tiszteletére. Önmagukkal szemben képesek a felelősség felvállalására, könnyebben kifejezik az érzéseiket, van felelősségtudatuk, könnyebben kommunikálnak, szeretik a csoporton belüli aktivitást, együttműködést.

Kovács Júlia református vallás és szociális munka
szakos kollégiumi pedagógus

A tizenkettes létszámú 8. osztályból nyolc tanuló a Bástya kollégiumának diákja. Közülük négy már első osztálytól itt tanul, ők moldvai csángó családok gyerekei. A magyar nyelvet tulajdonképpen Vicében ismerték meg, és viszonylag rövid idő alatt sajátították el. Négy tanuló az 5. osztályt kezdte Vicében. Ők

a mezősegi falvakból (Mezőköbölkütről és Tacsról) jöttek. A különböző tájegységekről különböző életkörülmények által kialakított életmódot, szokásokat hoztak. A bentlakásban képzett nevelők szeretetteljes felügyelete mellett, családi és civilizált körülmények között alakulhatott életük eddig. A különböző tájegységekről jött gyerekek szép néphagyományokat, meséket, dalokat hoztak magukkal, amelyeket társaikkal is megismertettek. Sokszor színpadra is léptek szép csángó és mezősegi népdalokkal. A közös táborozások, kirándulások, sportesemények, közös tanulás jó baráti viszonyt alakítottak

ki közöttük az évek során. Jelenleg szívesen beszélgetnek a bentlakásban a kisebbek tanításában, a rendtartásban. Tanulmányi eredményeik: a nyolc tanuló közül kettő kitűnő, négy jó és kettő közepes tanuló. Most, a 8. osztály végén arra a kérdésre, hogyan látják, hatott-e életük alakulására az itt eltöltött nyolc (négy) év, mindenikük véleménye az, hogy ezek az évek pozitívan meghatározóak jövőjük alakulásában. Biztonságot jelent nekik, hogy a Bástya Egyesület további tanulmányaikban is támogatja őket, ha a családjuk ezt nem teheti.

Damó Mária
német szakos kollégiumi pedagógus

DÉNES GABRIELLA

„Hosszú távon biztosan hiányozni fog az iskola”

Vízválasztó időszakhoz értek a ballagó diákok, hiszen lezárul számukra egy korszak, és új kapuk nyílnak meg előttük. Ilyenkor a fiatalokban rengeteg a kérdőjel, sokan nem tudják, hogy hogyan tovább, ugyanakkor akadnak olyanok is, akik céltudatosan készülnek már egy bizonyos pályára évek óta. E havi lapszámunkban arra voltunk kíváncsiak, hogy a kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum végzős diákjai miként élik meg ezt az időszakot, illetve mik a terveik a jövőre nézve. A diákok rövid válaszaiból érezhető volt, hogy az Apáczai-líceum diákjai határozottan és céltudatosan állnak elvégzendő feladataik elé, ugyanakkor a jövőjüket tekintve is tisztában vannak lehetőségeikkel.

Dózsa Norbert (közgazdasági osztály): Ez fontos mérföldkő minden végzős számára, ami után nagymértékben megváltozik az életünk. Úgy gondolom, hogy tisztában kell lennünk az érettségi utáni időszak lehetőségeivel, valamint nagyon fontos az, hogy jól döntünk a pályaválasztás tekintetében. Az én tervem az, hogy közgazdasági szakon végezzem el az egyetemet, valamint ezzel párhuzamosan belevágjak egy brókerkursusba is.

Szabó Attila (intenzív angol, matematika–informatika tagozat): Örülök annak, hogy lassacskán vége van az iskolai éveknél, hiszen nagyon kíváncsi vagyok, hogy mit hoz a jövőben az élet. Miután befejezem a középiskolai tanulmányokat, Magyarországra fogok költözni, mivel katonai pályát szeretnék folytatni, az pedig Romániában számomra nehézkes volna. Jelenleg azért dolgozom, hogy itthon minden a legnagyobb rendben legyen a vizsgákkal, hogy

majd Debrecenben vagy Szentendrén elkezdhessem az akadémiai. Természetesen az otthonom nagyon hiányozni fog, a barátaim mellett ez a csodálatos város is rengeteg szép emléket őriz számomra, de úgy érzem, hogy a pályafutásom szempontjából ez lesz a megfelelő döntés.

Simon Brigitta (intenzív angol, matematika–informatika tagozat): Első lépésként biológián szeretném folytatni a tanulmányaimat, pillanatnyilag nagyon vonz a genetika, de hogy pontosan mivel fogok majd foglalkozni, az az egyetemi évek során dől el. Mivel első osztályos koromtól kezdve az Apáczaiba járok, ezért itt szerettem volna befejezni a tanulmányaimat még akkor is, ha ebben az iskolában nincs biológia szak. A matematika nem a szívem csücske, ettől tartok a legjobban az érettségi során is. Hosszú távon biztosan hiányozni fog az iskola és az osztályközösség, de jelenleg nagyon várom, hogy vége legyen ennek az időszaknak.

Tamás Endre (intenzív angol, humán tagozat): Jelenleg egy kicsit félek, mert ennek a tizenkét évnek a lezárása az újdonság és a bizonytalanság erejével hat rám. Emellett nagyon várom, hogy vége legyen az érettségi körüli felfordulásnak, és a jövőmre tudjak koncentrálni. Marketing szakra fogok felvételizni, mert ez az az iparág, amiben a legnagyobb perspektívát látom. Ugyanakkor bízom abban, hogy az egyetemi oktatás jobb lesz, mint amihez eddig hozzászoktunk, ezáltal pedig csak releváns és valóban hasznos információkat kell majd elsajátítanunk.

Manases Levente (intenzív angol, matematika–informatika tagozat): Én is nagyon bánom, hogy lassan véget érnek az iskolaévek, mivel innentől kezdve sokkal nagyobb felelősséggel tartozunk majd cselekedeteinkért, valamint egyre nehezebb kihívások várnak ránk. A rövid távú terveimet tekintve egy kicsit bizonytalan vagyok jelenleg, mivel még nem tudom pontosan, hogy hová szeretnék jelentkezni a felsőoktatásba. Pillanatnyilag úgy tűnik, hogy a Műszaki Egyetem telekommunikáció szakágát választom, ha ez azonban nem jön össze, akkor valamelyik másik tagozatra szeretnék bekerülni ugyan-ezen az egyetemen. Kolozsvárt nem hagynám el én sem, a későbbiekben itt szeretnék munkahelyet találni, mivel számomra ez a környezet nagyon barátságos.

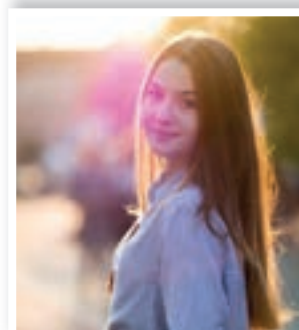

Szőke Krisztina (közgazdasági osztály): Így érettségi előtt nehéz azzal foglalkozni, hogy mit kezdjük a jövőnkkel, de úgy gondolom, hogy határozottnak kell lennünk céljaink elérésében. Mivel közgazdasági osztályba járok, ezért hasonló pályán szeretném folytatni felsőoktatási tanulmányaimat is; így a Babeş-Bolyai Tudományegyetem menedzsment szakára készülök, de B tervként az angol szak elvégzésével is kacérkodom.

Késmárki Krisztina (intenzív angol, matematika–informatika tagozat): A Babeş-Bolyai

Tudományegyetem jogi szakára készülök, amikor pedig „megnövök”, akkor ügyvéd szeretnék lenni. Jelenleg az érettségi miatt sokkal jobban izgulok, főleg a matek miatt, amely egy kicsi nehézséget okoz nekem. Szerencsére az egyetemen egyáltalán nem tanulunk majd matematikát, így sokkal több időm lesz az idegen nyelvekkel és a törvényekkel foglalkozni, amik számomra sokkal érdekesebbek és izgalmasabbak.

Adorjáni Csenge (intenzív angol, humán tagozat): Őszintén megmondom, nagyon örülök annak, hogy vége a líceumi éveknak, most úgy érzem, hogy egyáltalán nem fog hiányozni. Az elmúlt egy-két hétben ugyan volt bennem némi bizonytalanság, hogy biztosan jó helyen fogok-e továbbtanulni a jövőben, de jelenleg úgy látom, hogy a jogi pálya való nekem. Ennek fényében felsőfokú tanulmányaimat a kolozsvári BBTE jogi karán szeretném elkezdni, de amint lehetőségem nyílik rá, ki szeretnék költözni Magyarországra, és ott folytatni tanulmányaimat az Eötvös Loránd Tudományegyetemen vagy a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen.

Kakassy Konrád (intenzív angol, matematika–informatika tagozat): Alapvetően sajnálom, hogy vége van a líceumi éveknak, mivel életemnek talán ez volt a legszebb időszaka. Bizakodó vagyok a jövőmet tekintve, aztán majd a vizsgák és a felvételi után meglátjuk, hogy milyen választási lehetőségeim lesznek. Kolozsvárt nem hagynám el semmi pénzért, mert nagyon szeretem azt a hangulatot és környezetet, amit ez a város nyújt nekem. Éppen ezért a Babeş-Bolyai Tudományegyetem informatika szakára szeretnék majd beiratkozni, így a jövőben is itthon tölthetem mindennapjaimat.

SZATMÁRI BENCE

Művészetterápia a pozitív énkép kialakításáért

Ha valaki szegény, vagy valamilyen más okból hátrányos helyzetbe kerül, nem jelenti azt, hogy empátia-készséggel rendelkezik, vagy képes lesz megérteni hasonló nehézségekkel küzdő személyeket vagy csoportokat. A pozitív önkép erősítését, az akadályok segítség nélküli leküzdését, az empátiára való készség fejlesztését célozza az a program, amelyet Marosvásárhelyen tavaly év decemberében indított a Talentum Alapítvány hátrányos helyzetű gyerekek számára.

Fejleszteni

az öngyógyító képességet

Kacsó Erika, a program irányítója arról beszélt, hogy a Közösségért Alapítvány Mol Gyermekgyógyító Program támo-

„Ha magam nem boldogulok, hogyan lehetnék képes arra, hogy másokon segítsek? Csakhogy ez mára megváltozott, mert megtanultam olyasmiket, amiket jól tudok hasznosítani, nem fordulok meg, ha valami nehézséggel találok szemben magam.”

gatásával az alapítvány harminc, valamilyen tanulási, viselkedési vagy más nehézséggel küzdő gyerek számára tart művészetterápiás tevékenységet. Ezek a gyerekek szellemileg épek, viszont hiányos az önbizalmuk, a közösségen belül nem képesek érvényesülni, ahogy arra sem, hogy segítség nélkül küzdenek meg azokkal az akadályokkal, amelyek a mindennapok során felmerülnek. „A decemberben kezdődött és augusztus végéig tartó projekt célja az, hogy fejlessze a részt vevő gyermekek rezilienciáját, vagyis az öngyógyító képességét” – hangsúlyozta Kacsó Erika pszichológus. A reziliencia a problémával megküzdés képességét jelenti,

az alkalmazkodói készséget, az erős hatákonyságérzetet, a pozitív énképet kialakítását, az önbizalom erősítését – tette hozzá a szakember.

Az 1–4., illetve 5–8 osztályosok, valamint a gimnazisták csütörtökönként vesznek részt a Talentum Alapítvány pszichológusok által irányított személyiségfejlesztő tevékenységein. Korcsoportonként szervezik a foglalkozásokat, mást a kicsiknek, mást a nagyobbaknak, de a lényeg ugyanaz: erősödjön az önmagukba vetett hitük, ismerjék fel, hogy ők is képesek közösséget alkotni, kapcsolatokat létesíteni, segíteni önmagukon, illetve másokon. „Ha magam nem boldogulok, hogyan lehetnék képes arra, hogy másokon segítsek? Csakhogy ez mára megváltozott, mert megtanultam olyasmiket, amiket jól tudok hasznosítani, nem fordulok meg, ha valami nehézséggel találok szemben magam. Így arra is képes vagyok, hogy ha egy nálam is esetettebb személlyel találkozom, segítek neki” – fogalmazta meg a program lényegét Matyi, aki saját elmondása szerint folyton „parázott”, hogy „ez se sikerül, az se sikerül”, nem is mert már belevágni semmibe, délután hiába tanult, másnap ha feleltették, nem mert megszólalni, mert tudta, „úgy se fog az menni”.

Behunyt szemmel agyagozni

A művészetterápiás tevékenységeket, amelyeket a Talentumnál tartanak, bármely iskolában alkalmazhatják, beleépíthetik más terápiába, vagy párhuzamosan is működtethető – hívta fel a figyelmet Kacsó Erika. Hozzátette, jól működik a program, a gyerekek csodálatos dolgokra képesek, a szakemberek elégedettek a közös munkával. „Nagyon érdekes volt például az agyagozás, amelyet behunyt szemmel kellett végezni relaxációs zenére. Miután kinyitottuk a szemünket, megbeszéltük a látottakat” – idézte az egyik foglalkozást a program vezetője, aki elmondta, hogy ki-ki saját belátása szerint készített virágot, állatot, volt aki egész farmot, más kis kertecskét. Beszélgetés közben a gyerekek megnyílta, feltár-

ták problémáikat, azokat a gondokat, amelyek foglalkoztatták őket, és amelyekről úgy érezték, hogy akadályt jelentenek számukra.

Nagyobb lélegzetű tevékenységet jelentett a maszkkészítés. Heteken át dolgozott mindenki a saját maszkján, amihez előbb agyagból készítették formát, amire többretegnyi újságpapírt ragasztottak. Vártak, hogy az teljesen megszáradjon, és utána levették az

„Megtapasztalják az együttlétek során a valahová tartozás érzését, felfedezik saját képességeiket, felismerik a hatékonyságukat, sikerélményben van részük, miközben játszanak.”

agyagformáról, majd elkezdték színezzni, díszíteni. Minden beavatkozást egy hosszabb várakozási idő követett, hiszen meg kellett várni, hogy száradjon meg a ragasztó, a festék, a díszítőelem. Voltak, akik haját is ragasztottak a saját maszkjukra. Ehhez külön technikát kellett elsajátítaniuk, kendert fonni, hajtogatni, megkötni, illeszteni, vágni, ragasztani. Így születettek a mókás vagy az ijesztő maszkok, amelyek egy-egy gyerek személyiségét takarták.

Mit rejt a maszk?

A szakemberekkel közben arról beszélgettek, hogy kik, hol és mikor viseltek vagy viselnek maszkot, mit is rejt egy-egy maszk, illetve mit sugall annak viselője a környezete számára. Mindenki szíve szerint elkészíthette saját maszkját. Volt aki úgy látta, hogy a maszkja saját maga alakul, formálódik, külön egyéniséget hordoz.

„Ha arcukra helyezik és játszani kezdenek, érzelmeket és érzéseket hoz fel színre a maszk. Néha egészen meglepő,

de mindenképpen árulkodót” – vélte a pszichológus. Néhányan be is mutatták a maszkjukat, elmondták azt is, hogy mit éreznek, amikor az az arcukat eltakarja. Szeretet iránti vágy, szégyen, bátortalanság, félelem a kudarctól és a megszégyenüléstől, magányosság, védelem, önkifejeződés, barátság, barátságtalanság, vágy a nyugalomra – ilyen és ezekhez hasonló érzések törtek felszínre, vagyis lehetett megfigyelni az elmondottak alapján. A pszichológus kérdezte a maszkot viselő gyereket, akiknek be kellett mutatkozniuk és elmondani azt, hogy honnan jöttek. Például így: „Indián vagyok, és Kaktuszföldről jöttem”. Arra a kérdésre, hogy milyen ott az élet, a maszkos elmondta, hogy rossz, mert bántják őt, de nincs ereje, nem tudja megvédeni saját magát. „Talán össze is barátkozhatnánk velük” – ajánlja a lehetséges megoldást a szakember. És jön a válasz, hogy valóban, ez nem is jutott eszébe, és igazán nem is ismeri őket, lehet, hogy ezért fél tőlük. De mi kell a barátsághoz? Valami közös, egy közös gondolat, egy közös hobbi, valami, aminek egyformán képesek örülni, ami érdekes nekik is és nekem is – folytatódik a párbeszéd. Volt, aki egyedül élt egy szigeten, és csak ott érezte jól magát, más félt attól, hogy eltéved, és nem talál vissza oda, ahol jól érzi magát, vagy már el is jött, és nem találja a visszavezető utat.

A másokkal szembeni érzékenység kialakítására, az önmaguk elfogadására, az önbizalom fejlesztésére az egyik legjobb eszköz a művészetterápia. A szegény vagy hátrányos helyzetben élő személy nem biztos, hogy fogékony a hozzá hasonló körülményekkel küzdő személy nehézségei iránt, csak mert az ő életét is ugyanolyan problémák nehezítik – magyarázta Kacsó Erika.

Felismerni az erőt önmagunkban

Fejleszteni kell az empátiára való készséget is, a képességet, hogy segítsenek másokon, hogy felismerjék önmagukban ezt az erőt. Ehhez első sorban önmagában kell bízni a személynek, tudnia kell, hogy képes az akadályok elhárítására segítség nélkül is. Aki észrveszi, hogy az ő nehéz helyzetében is tud segíteni másokon, még nála is elesettebbeken, rájön, hogy fontos ember, szükséges, hasznos. „Rájön arra, hogy nicsak, én sem vagyok haszontalan, rám is szüksége

A SZERZŐ FELVÉTELE

- A gyerekek haját is ragasztották a maszkjukra, ehhez külön technikát kellett elsajátítaniuk

lehet valakinek. Ezt tapasztalják meg az együttlétek során, a valahová tartozás érzését, felfedezik saját képességeiket, felismerik a hatékonyságukat, sikerélményben van részük, miközben játszanak, agyagoznak, festenek, ragasztanak, megszabadulnak mindattól, ami nyomasztotta őket, megosztják gondolataikat, hogy aztán közösen keressek azokra a megoldást” – fogalmazott a pszichológus. Másik nagy élményt a közös mandalakisztés jelentette, amikor a három csoport három óriási mandalát készített a földre leterített csomagolópapírokból. Itt is azt tapasztalhatták meg a gyerekek, hogy hogyan illeszkednek be egy közösségbe, hogyan alkalmazkodnak a világ kihívásaihoz, mennyire jó érzés, vagy zavaró mások jelenléte, esetleg közelsége.

A szülőkkal való beszélgetés is fontos

Természetesen egy sikeres terápia során nem elég csak a gyerekekkel törődni, azok önbizalmát építgetni, a szülőkkal való beszélgetések is elmaradhatatlanok. Így párhuzamosan a gyerekek szüleinek is szerveznek rendszeres tevékenységeket, tematikus foglalkozásokat, beszélgetéseket, személyiségfejlesztő programokat.

A családban, ha a felnőttek is önbi-zalomhiánnyal küzdenek, ha önhatékonyságuk gyenge, nehéz a gyerekek megküzdnie a maga akadályaiival. Hogy a gyerek jól fejlődjön, egészséges lelkiéletű felnőtté váljon, hasonlóan erős önbizalmú, hatékony felmenőkre van szüksége.

Az augusztus végéig tartó program során a továbbiakban az ideális énkép kialakítását elősegítő tevékenységeket tartanak, olyan foglalkozásokat, amelyek erősítik az eddig tanultakat. A program részét képezi az elkészült munkákból egy kiállítás szervezése, valamint egy szeminárium, ahol a programban részt vevő szakemberek a művészetterápia folyamatairól, technikáiról, eredményeiről számolnak be, ismertetik és megvitatják azokat. „Bárhon alkalmazhatók ezek a technikák, önmagukban is hasznosak, de ki-gészíthetők velük más terápiák, vagy párhuzamosan is lehet használni” – magyarázta a program vezetője.

Végül egy naptárt is kiadnak a tevékenységek fotóival és a munkamódszerek rövid ismertetésével.

ANTAL ERIKA

agás Endre Líceumban

FOTÓK: BOROS CSILLA

**Patthelyzetben a marosvásárhelyi katolikus gimnázium,
új tanintézet létrehozását indítja el az RMDSZ**

Emberi jogokat sért az iskola ellehetetlenítése

Továbbra is várat magára a marosvásárhelyi római katolikus gimnázium helyzetének rendezése: a szülők a parlament emberi jogi szakbizottságához fordultak, az RMDSZ pedig új tanintézet létrehozását kezdeményezte.

Emberi jogaik érvényesítésében sérti az iskolaközösség tagjait a marosvásárhelyi Római Katolikus Gimnázium ellehetetlenítése – állapította meg a bukaresti képviselőház emberi jogi, egyházi és nemzeti kisebbségi bizottsága, amelyet június elején tájékoztatott az iskola helyzetéről a Civilek a katolikus iskoláért csoport küldöttsége.

A meghallgatást kezdeményező Kulcsár Terza József parlamenti képviselő az *MTI*-nek elmondta: a több mint kétórás szakbizottsági ülésről jelentés készült, amelyet a kialakult helyzet mielőbbi orvoslása érdekében megküldenek a Legfelsőbb Bírói Tanácsnak (CSM) és az oktatási tárcának.

Nem állhat le az iskola az ügyészségi vizsgálat idejére, a minisztériumnak meg kell találnia a gyakorlati megoldást, hogy az oktatáshoz, a vallásgyakorláshoz, a szabad iskolaválasztáshoz fűződő emberi jogok ne sérüljenek az iskolalapítás törvényességét megkérdőjelező jogi hercehurca miatt – hangoztatta a képviselő.

Csikó Csengele, a szülők szószólója az *MTI*-nek elmondta: most már biztosnak tűnik, hogy az iskola nem indíthat idén cikluskezdő (előkészítő, ötödik és kilencedik) osztályokat, de legalább azt szeretnék elérni, hogy a már beindult osztályokban zavartalanul folyhasson az oktatás, és a következő beiratkozási időszakig rendeződjön a gimnázium jogi helyzete. Hozzátette: azért járultak a bizottság elé, hogy a közösség akaratát közvetítsék a legfelsőbb döntéshozói szinten.

„Ehhez az iskolához foggal körömmel ragaszkodunk. Ha (az alapításnál) adminisztrációs vagy bármilyen hibát követett el, azt meg kell oldani, Románia törvényeinek ezt lehetővé kell tenniük. Olyan nincs egy jogállamban, hogy ezért egy iskolát megszüntessenek, és embereket megfosszanak az alapvető jogaiktól” – szögezte le a szülők képviselője.

A Vatikán is segítene

Egy héttel korábban Miguel Maury Buendía érsek, a Szentsek romániai

apostoli nunciusa jelenlétében tárgyalta Marosvásárhelyen az érintett helyi intézmények képviselői a gimnázium helyzetének rendezéséről anélkül, hogy konkrét eredményre jutottak volna. A Vatikán nagykövete a munkamegbeszélést követően úgy nyilatkozott, hogy sikerült helyreállítani a felek közötti bizalmat, és megállapította: van szándék a helyi intézmények részéről az iskola helyzetének rendezésére.

Holló László, az iskolaalapítást kezdeményező római katolikus Státus Alapítvány igazgatótanácsának elnöke az *MTI*-nek elmondta: erősödött a résztvevők párbeszédkészsége, ugyanakkor a találkozó konkrét eredmény nélkül zárult, és a felek a találkozón is többnyire kitarítottak eddigi álláspontjuk mellett. Rámutatott: a mostani megbeszélésen is úgy tűnt, hogy mindenki meg akarja oldani a kérdést, de ez a jóindulat eddig a nyilatkozatok szintjén maradt.

Holló László szerint az iskola továbbra sem indíthat cikluskezdő osztályokat, és ezt az álláspontot a Maros megyei tanfelügyelő a tanácskozást követően is megerősítette.

Új iskolát alapítanának

Az RMDSZ május közepén bejelentette, hogy új tanintézet létrehozásának eljárását indítja el az RMDSZ, miután a Maros megyei prefektus kifogásolta a gimnázium újbóli létrehozásáról szóló május eleji önkormányzati határozatokat. Az RMDSZ ügyvezető elnökségének oktatási főosztálya olyan önkormányzati határozat tervezetét készíti elő, amelyik immár nem a jelenlegi tanintézet megmentésére tesz kísérletet, hanem új tanintézet létrehozását indítja el. A határozattervezet arról is rendelkezik, hogy a 2018–2019-es tanévben induló új intézmény átveszi a jelenlegi katolikus gimnázium diákjait és tanárait.

Csikó Csengele, a szülők szószólója az *MTI*-nek elmondta, az oktatási miniszter által adott határidőre Lucian Goga

prefektus tízoldalas jogi véleményt fűzött a május elején hozott határozatokhoz, és arra kérte az önkormányzatot: vonja vissza ezeket. Ennek elmulasztása esetére a prefektus kilátásba helyezte a határozatok megtámadását a közigazgatási bíróságon. Csikó Csengele szerint a prefektus jogi érvelését elküldték az RMDSZ ügyvezető elnökségének, hogy ennek a felhasználásával készülhessen el egy olyan önkormányzati határozattervezet, amely már nem kifogásolható.

Magyar Tivadar, az RMDSZ oktatási témákban illetékes ügyvezető alelnöke az *MTI*-nek elmondta, a szülők kérésére nyújtottak szakmai segítséget az RMDSZ – hasonló ügyekben illetékes – Maros megyei szervezetének. Hozzátette: a gimnázium jelenleg egy két évvel ezelőtti tanfelügyelőségi határozat alapján működik, amelynek törvényességét vizsgálják. Ennek a határozatnak azonban jogi következményei voltak, amelyeket nem lehet meg nem történnétek tekinteni.

Az Országos Korrupcióellenes Ügyészség (DNA) tavaly november elején indított eljárást Tamási Zsolt, a marosvásárhelyi Római Katolikus Gimnázium igazgatója és Ștefan Someșan volt Maros megyei főtanfelügyelő ellen, mert szerinte annak ellenére járultak hozzá az iskola működéséhez, hogy tudták: a tanintézet nem rendelkezik a működéshez szükséges engedélyekkel. Az igazgató elleni eljárás hónapokra ellehetetlenítette a tanintézet működését. A Maros megyei tanfelügyelőség február végén arról rendelkezett, hogy a vizsgálat miatt bizonytalan jogi helyzetűnek vélt tanintézet nem vehet fel diákokat a cikluskezdő osztályokba.

A gimnázium ellehetetlenítése, a marosvásárhelyi római katolikus közösség ügyészségi meghurcolása ellen mind a romániai magyar politikai szervezetek, mind a magyar kormány tagjai szót emeltek, de az iskola jogi helyzete azóta sem tisztázódott.

Gyergyói diákok történelmi konferenciája

Gyergyószentmiklóson a leginkább Szaki néven ismert Fogarassy Mihály-iskolában 14 éve annak, hogy a diákoknak lehetőségük van egy jó csapatban dolgozni, suliújságot szerkeszteni, történelmi konferenciákon részt venni. Az Unicornis Diákkör Egyesület 14 éve működik András Szabolcs történelemtanár irányításával

A Fogarassy Mihály erdélyi püspök nevét viselő műszaki középiskolában 2003. január végén létrehozott diákkör több területen is hasznos tevékenységet kínál a diákoknak. A tanintézetben szakoktatás folyik, az egyesület létrehozásával az volt a cél, hogy a humán tudományok iránt érdeklődő fiatalokat egy közösségbe fogják, lehetőséget biztosítsanak a felkészülésre, versenyekre juttassák, továbbtanulásukat segítsék. Az Unicornis Diákkör Egyesület keretében már 13 éve működik a Szakykuk@c címmel szerkesztett iskolaújság is, viszont a kör fő tevékenysége a helytörténetre alapozott, évente megszervezendő Unicornis-diákkonferenciára való felkészülés, illetve a rendezvény megszervezése. „Nagyon fontosnak tartom a helyi történelmi előadások megszervezését, hiszen ezáltal az országos versenyekre is fel tudnak készülni a fiatalok, illetve megtanulnak dolgozatot is írni, előadni, aminek nagy hasznát veszik az egyetemen. A Tudományos Diákkörök Erdélyi Konferenciáján, a TUDEK-en is rendszeresen részt vesznek fiataljaink. Ez a verseny a tanügyminisztérium által jegyzett hivatalos tantárgyversenyként számon tartott évi rendezvény” – ismertette András Szabolcs történelemtanár. A rendezvényen Részeg Ildikó, az intézmény igazgatója örömmel üdvözölte az egykori és jelenlegi diákokat, az előadókat, akik tanáraikkal közösen dolgozva teszik szebbé, értékesebbé az iskolai életet, és jelezte, jövőben is támogatja a fiatalok munkáját, felpártolja az elképzeléseiket.

A XIV. Unicornis-diákkonferencián is értékes, érdekes előadásokkal készültek a diákok, Életképek alcímet kapta az idei rendezvény melyen négy dolgozatot mutattak be a fiatalok.

Bakos Ernő Jakab Antal püspök a fogságban címmel tartott előadást, a gyergyókilyénfalvi püspök életéről, a fogságban töltött éveiről, hazatérését, szülőfalujával való kapcsolatait ismertette. A családi képeket is felvonultató előadás bensőséges hangvétele annak is köszönhető volt, hogy a diákok rokonai szálaik fűzik a püspökhöz.

A méz szerkezete címmel tartott előadást Ambrus Norbert, aki kitért a méz egészségére gyakorolt hatására, illetve ismertette a különböző mézfajtákat. A foci kedvelői is örülhettek, Máthé Árpád Zoltán A Bayern München csapat múltja és jelene címmel tartott előadást. Gyergyóiak Temesváron az 1989-es forradalom idején címet kapta Koszti Róbert előadása.

Koszti Róbert a 27 éve történt eseményeket új szempontból világította meg, olyan gyergyószentmiklósiakat keresett fel, akik ott voltak az események idején, az ők beszámolójukra, illetve a szakirodalomra támaszkodva nyújtott képet a eseményről. Mint mondta, a négy megszólaltatott társadalmunk több évtizedes lelkiismereti kérdésére is választ adott. A megszólaltatottak közül hárman egyetemisták voltak, a negyedik pedig a gyergyószentmiklósi bútorgyár alkalmazottja, aki épp Temesváron tartózkodott 1989 decemberében árubeszerzés céljából. A két egykori egyetemista lány,

A SZERZŐ FELVÉTELEI

• Humán tudományok iránt érdeklődő gyergyói fiatalok közössége

Selyem Edit és Bernád Ildikó a bentlakásban tartózkodott az események alatt, barátoktól, évfolyamtársaktól értesültek a történetekről. A harmadik egyetemista Orosz Adalbert volt, aki részt vett az események forgatagában is. A negyedik adatközlő, Flórián Árpád munkaügyben járt Temesváron. Az adatközlők visszaemlékezéseire hagyatkozva az előadó több kérdésre is választ keresett, többek közt arra, kik gyűjtögtak és törték be a kirakatokat az Opera téren, mennyire volt spontán az eseménysorozat, illetve, hogy valódi forradalom történt-e Temesváron. Amint a András Szabolcs tanártól megtudtuk, a fiatalok legközelebb a következő tanévben, a TUDEK-en, Nagyenyeden mutatják be dolgozataikat.

BARICZ TAMÁS IMOLA

Messedélelőtt a Maros megyei Kebele iskolájában

Reggel 7 órakor találkoztunk Bodoki Lilivel, akivel elbusoztunk a város nyáradszeredai kijáratához, ahol egy másik buszra ültünk, hogy 8 óra előtt a Maros megyei Kebelébe érjünk. A buszmegállóból még 10 perc gyaloglásra van

fogunk beszélgetni. Közben elkészült az indiánsarok is, könyvek, kis papírsátor, apró indián figurák, kukorica, indián-díszek az egyik asztalon, a tanító néni öt éves fiának a játéka. Egy földgömb és egy térkép is lekerül a polcra, ahol

sú málével kínálta, amelyről elmondta, alapanyaga az a kukorica, amit az indiánok is előszeretettel fogyasztottak, hiszen nem kellett mindig csak a vadászokra várniuk az otthon maradt aszszonyoknak és gyerekeknek, az általuk megtermelt kukoricából sokféle ételt készítettek. Nagy sikere volt az édes málének, tíz perc alatt sikerült egy egész tepsivel elfogyasztani.

„Nem verekedsz, helyet foglalsz, csendben dolgozol. Ne szurkáljátok egymást, egyszerre csak egy beszéljen, nem állunk fel a székről” – körülbelül ezek azok a tömondatok, amelyek sokszor elhangzanak a vegyes osztály adta körülmények között. Az 1–4. osztályokra létezik jól átgondolt tanterv, de az összevont osztályok számára még senki nem dolgozott ki tervet, ezért a tanítónő kreativitásán, ötletességén múlik, hogyan tanulnak a kicsik, elsősök, másodikosok, harmadikosok és negyedikesek közösen, egy osztályteremben. „Például a melléknévről tanulunk. Ez egyeseknek újdonság, másoknak ismétlés. A másodikosoknak úgy magyarázom el, hogy megértsék, hogy ez egy tulajdonság” – magyarázza a tanítónő, aki úgy osztja be a tanórát, hogy senki ne unatkozzon a gyerekek közül, amíg a „nagyokkal” foglalkozik, addig a kicsiknek is legyen feladatuk, és fordítva. Közben el-elhangzik egy-egy olyan kifejezés, ami idegenül cseng a vendég fülének. „Bestele” – mondja néhányszor, meg hasonló „kulcsszavakat” is elejt tevékenység közben a tanító néni. Kérdésekre elmondja, mivel a tanítványai között roma gyerekek is vannak, akik otthon inkább a roma nyelvet beszélik, megtanult néhány alapkifejezést, mikor Kebelébe érkezett, illetve roma nyelvtudását azóta is fejleszti.

• Mesélnek, játszva tanulnak a gyerekek a kebelei tanintézetben

az iskola, amelynek egyik szárnyában az összevont, egy-négy osztály működik, a másikban az óvoda. Az udvarban már három kisgyerek vár és egy édesanya. Aznap úgy tűnik, Tamás, Csabi és Reni lesz csak, valami félreértés miatt a többiek otthon maradtak. Ám Lili tanító néni nem hagyja annyiban, gyorsan Evelinért küld valakit, aki hamarosan meg is érkezik az édesanyjával. Majd biciklire ül, és kikarikázik a cigánytelepre, ahol csak úgy engedik el a nagyokat, ha a kicsiket is hozhatják magukkal. Természetesen hozhatják, az óvoda aznap éppen szünetel, tehát ilyenkor a nagy testvéreknek kell felügyelniük a kicsiket. Nemsokára megérkezik Minda, Tibi, Lenke, Bobi és kicsi Bobi.

Különleges ez a nap – vezeti be az aznapi foglalkozást a tanító néni – hiszen a mesédélelőtre érkezett vendég, – mármint én, az újságíró – indiános mesét fog olvasni, és az indiánokról

megnézhetjük, hol éltek, illetve hol élnek még indiánok. Majd mindenki kap egy párnát vagy egy izolírt, körbeülünk a földön, meggyújtunk egy gyertyát, mintha az lenne az indiánok tábortüze, és kezdődik a mese, a mese kapcsán a beszélgetés arról, hogy hogyan is éltek az indiánok, mit ettek, hol aludtak, mivel foglalkoztak, mire használták a csatabárdot, az álomfogót, a színes tollakat. Végül a házi feladat is elhangzik: azokkal a szavakkal, amiket az órán hallottak, írjanak egy rövid fogalmazást arról, hogy milyen lenne, ha az indiánok földjére kirándulnának.

Indiánosdi az iskolában

Aznap az indiánok élete volt a fő téma, rajzokat kellett színezni, felismerni az ábrákat, táblára írni, számolni. Szünetben sem múlt el az indiános hangulat, hiszen az udvaron szaladgáló gyerekeket Lili tanító néni sajátkészíté-

A roma gyerekeknek otthon nincs lehetősége tanulni

A gyerekeknek meg kell tanulniuk írni és olvasni, számolni és a román nyelvvel is meg kell ismerkedniük. Ezek az alapkövetelmények egy kis falu összevont tanrendű iskolájában. A roma gyerekek közül sokan nem jártak óvodába, illetve az első osztályt is néhány évvel később kezdték, mint más gyerekek. Aki nem járt

óvodába, sokkal nehezebb egyenesen az iskolapadban találkozni olyan elemi dolgokkal, amit különben már az ovisoknak megtanítanak. Ráadásul az marad meg a fejükben, amit a tanító nénitől tanulnak, otthon nincs lehetőségük a tanulásra, olvasásra. A szülei azonban büszkék arra, hogy gyerekeik iskolába járnak, hogy írni, számolni tanulnak. Ahhoz, hogy ösztönzést is kapjanak az iskolai tevékenységhez, a tanuláshoz, úgynevezett „vásárpontokat” gyűjtenek egy-egy jó feleletért, szép válaszáért, amit ki-ki felragaszt a saját, falon található gyűjteményébe, hogy majd, ha eljön a

„A tanítványai között roma gyerekek is vannak, akik otthon inkább a roma nyelvet beszélik, megtanult néhány alapkifejezést, mikor Kebelébe érkezett, illetve roma nyelvtudását azóta is fejleszti.”

vásár napja, akkor elvásárolhassa. „Nem elég csupán a dicséret, valami kézzel fogható ösztönzésre is szükségük van” – mondja a tanító néni, aki negyedévente pedagógus kollégái, ismerősei, családja támogatásával vásárt szervez. Olyan, már nem használt ruhaneműk, lábbelik, játékok, csecsebecsék vásárolhatók meg a pontokkal, amelyekre a gyerekeknek vagy családjukban a kisebb testvéreknek szükségük van. Nem nagy dolgok, de hasznosak, a gyerekeket pedig örömmel tölti el, hogy a „megdolgozott” jutalom-pontjaikat ilyen hasznos dolgokra válthatják be. Szünet után tornaóra következik, egymás kezét fogják és forognak, közben énekelik, hogy „kiszáradt a vén diófa / nem játszhatunk alatta”. De közben az is elhangzik, hogy: „Bobi, ne mássz fel a fára, leesel, inkább gyere, játssz velünk”. Mivel azon az udvaron, ahol énekelnek, nincs diófa, továbbvonulunk a régi iskola, a kultúrház udvarába, ahol hatalmas fák tartanak kellemes árnyékot a napsütésben. A tollaslabdák ütői megváltoztatott funkciót kapnak, szőni fogunk – ismerteti a tervet a tanító néni. Nem kell más hozzá, csak fűszál, azokat szépen, egyenletesen átdugjuk az ütők rácsain és álomfogót készítünk. Eleinte nehezen megy, de aztán hamar belejön mindenki a szövésbe, még a legkisebbek,

A SZERZŐ FELVÉTELEI

• A gyertya jelképezi az indiánok tábortűzét, róluk tanultak a kisiskolások

a hároméves Bobi és a négyéves Tibi is belefeledkezik a munkába, úgy dolgozik a fűszálakkal. Vannak, akik egyedi darabot készítenek, nagy Bobi például nem fűszálakat fűz, hanem a gyermekláncfű szárát körbe-körbe, úgy hogy a bóbítákat is meghagyja, azok különleges díszítőelemekké válnak. Mindenki elégedett és boldog. Közös énekléssel zárjuk ezt a tevékenységet, a tanító néni, majd a gyerekek mondják, mit énekeljünk.

Hangversenyre is járnak a kisdíákok

„Szeretem ezeket a gyerekeket, szeretem a kebele-i iskolát” – válaszolja érdeklődésemre Bodoki Lili, aki 2006 óta tanít itt – két év szünettel, amíg kislánnyal volt gyerekenvelési szabadságon. Kelemen-telkén kezdte negyedik osztályosokkal, majd Lőrincfalván találkozott először összevont tanrendű iskolával, ahol a volt tanítónőjét helyettesítette. Tanított Koronkán is, egy éve pedig Kebelére jár ki, ahol jól érzi magát, sőt úgy érzi, megtalálta a helyet, ahol szeretne végleg maradni. Bevezette a mesedél előttöt, amit havonta kétszer tart. Ezt az egyik korábbi munkahelyén találta ki, ahol a kezdeményezésére a szülők mentek az iskolába, és olvastak a gyerekeknek. Kebelén is ezt szeretne volna meghonosítani, de a szülők nem támogatták az ötletét. Ám nem torpant meg, volt kollégáit, barátait, egykori osztálytársait kéri fel, hogy menjenek ki a faluba, és olvassanak fel a gyerekeknek egy-egy mesét. Azt is bevezette, hogy nevelő hangversenyre járjanak a Kultúrpalotába, ahol havonta egyszor

a Marosvásárhelyi Állami Filharmónia zenészei tartanak koncertet gyerekeknek. Gyerekrendezvényekre, kulturális eseményekre viszi a kisdíákokat, más falvak iskoláit hívja meg Kebelébe, hogy találkozzanak a tanítványai másokkal is, szocializálódjanak.

„Nem fog hiányozni a gyerek az iskolából”

Lassan lejár az aznapi iskola, mielőtt hazaindulnának a gyerekek, rendet raknak az osztályteremben, helyreteszik az asztalokat, székeket, felszedik a lehullott szemetet, megöntözik a virágokat. Néhány szülő már az udvaron várakozik. Mi is elindulunk a buszmegállóba, ha szerencsénk van, negyedóra múlva jön a szeredai járat. A buszmegállóban ülünk, amikor megáll a Nyárádszeredába tartó busz, fiatal, tarka szoknyás asszonyok szállnak le róla és tizenéves körüli lányok. Meglátják Lili tanító nénit, odajönnek, illedelmesen köszönnek. Egyikük beszámol a vásárhelyi útjukról, elmondja, hogy bedagadt a lányának a foga, fogorvosnál voltak, kezelést kapott, gyógyszert írt fel az orvos, néhány nap múlva vissza kell menni. „Holnap megy iskolába, és az orvoshoz is csak délután megyünk, hogy ne hiányozzon az iskolából” – ígéri az édesanya, majd elköszönnek, és indulnak tovább.

ANTAL ERIKA

Arany-balladák a tanórák poétikai fókuszában

Az *Ágnes asszony*, *Szondi két apródja* és *A walesi bárdok* című Arany-balladák új értelmezéseinek recenziója hozzájárulhat ahhoz, hogy a tanórák balladákat értelmező dialógusában a tanár több szempontra, gondolatmenetre irányítsa a figyelmet, hogy ösztönözze a diákok értéklátását, értéktudatát és az önálló értékelés képességét is. Az új megközelítések „a komoly, tanárosra kanonizált” képet a tanítási gyakorlatban is felfrissíthetik.

Keresztény és görög szimbolika – Ágnes asszony

Hász-Fehér Katalin *A szemlélődő elbeszélői szerepkör Arany balladáiban* című munkájában megkülönböztet történetmondó elbeszélőt és kommentátort, aki reagál az eseményekre.

Az Ágnes asszony első négy szakaszát a Sára asszony népballadával hozza párhuzamba, és mottónak tekint. Az ötödik versszaktól a kommentátor veszi át a szót, így két önálló szöveg egybeolvasztásaként értelmezi a verset. Az első négy szakasz a faluközösség nézőpontját tükröző „bűn-bűnhődés, ok-okozati” történet, a második szöveg pedig „másféle interpretálása ugyanannak az eseménynek.” A keresztény és görög szimbolika egybevetésével olyan értelmezésre irányítja a figyelmet, amely szerint Ágnes ártatlan. Ártatlanságához a „reális és irracionális” világ metszéspontját kapcsolja. Ez a pont térbelileg és metaforikusan a „zöld asztal”, amelynél az Ágnes felett ítélkező bírák ülnek. Ágnes megszólalásával a bírák ítélete érvényét veszíti, és az isteni kegyelemre ruházzák át az ítélet jogát. Mindkettő magányt, elzártságot, világból való kirekesztettséget jelent. A versben a tisztaság és az ártatlanság szimbólumrendszer a meditáló elbeszélőtől származik.

A vers utolsó hét szakasza „Ágnes asszony alakjának időbeli és térbeli »szétmosása«,” ugyanis az emberi sorsot képviseli, amelyben „csak a fennálló helyzetnek van már jelentősége”.

Milbacher Róbert *Arany János és az emlékezet balzsama* című könyvében a hamartia fogalmának értelmezésével

azt fejt ki, hogy „nem erkölcsi vétség áll a tett elkövetésének hátterében, hanem valamiféle melléfogás, úttévesztés, amely forrását tekintve nem a szubjektumhoz, hanem a sorshoz, a végzethez: az emberi létezéshez magához kapcsolódik”. A végzetnek kiszolgáltatott hősként értelmezi, aki számára a hallottak – férjének megölése – minősülnek örült beszédnek. Ágnes szólama magyarázatot akar adni a történetekre, de nem lehet nyelve arra a rettenetre „amelyet nem végrehajtott (tragikus hősként), hanem amely megtörtént vele (a végzet áldozataként)”. Ágnes beszéde csak az elhallgatások, sejtetések „szimbolikus nyelvén szólalhat meg, ugyanis a keresztény világrend nyelvén artikulálhatatlan az eseményekben játszott szerepe, motívációi”. Cselekvésének és beszédének középpontja a vérfolt, amellyel a „nem nyelvi rettenetet nyelvivé” alakítja.

„Lírai aposztrofikus megszólalás” – Szondi két apródja

Kappanyos András szerint a költő eljárása az antik drámáírókénak felel meg, ugyanis a „borzalmas események a színen kívül játszódnak”. A befogadó figyelme az „érzelmi és morális következmények” felé fordul. Az első két versszak színi utasítás, amely a díszletekre irányul. Az előtörténet csak később és fokozatosan derül ki, de akkor sem egyértelműen. A dialógusban az apródok „látszólag egyszer sem reagálnak” a követ kezdeményezéseire. De elbeszélésükben épp akkor tartanak ott, hogy „feljöve”, amikor a követ is „feljöve”. Márton pap és a küldönc érkezése párhuzamba kerül, hiszen mindkettőt „Kevély üzenettel a bős Ali küldte”. A követ azt közvetíti, hogy az előbbi és a mostani üzenet is „halálos ultimátum”. A követ kapcsolatot teremtő próbálkozására Szondi „alkut elutasító” szavai válaszolnak: „Mondjad neki, Márton...”. Amikor a küldönc földi javakkal csábítja a fiúkat, ők arról énekelnek, hogy Szondi minden földi javát megsemmisítette.

Az elbeszélte események „parabolává, példázattá” válnak, meghatározva

az eseménysor értelmezését. A követ dicsérve a várkapitányt, bekapcsolódik a fiúk narratívájába: „Aztán – no, hisz úgy volt!” A fiúk válaszul magukra irányítják az elbeszélést: „Két dalnoka is volt...”, és ezzel az „önreferenciális gesztussal” véglegesen kizárják a követet a maguk világából.

„Az Arany-balladák új értelmezéseinek recenziója hozzájárulhat ahhoz, hogy a tanórák balladákat értelmező dialógusában a tanár több szempontra, gondolatmenetre irányítsa a figyelmet, hogy ösztönözze a diákok értéklátását, értéktudatát és az önálló értékelés képességét is. Az új megközelítések »a komoly, tanárosra kanonizált« képet a tanítási gyakorlatban is felfrissíthetik.”

Ez az „önreferenciális gesztus” egyben a költő állásfoglalása is azokkal az elvárásokkal szemben, amelyeket a kor támasztott az alkotó elé.

Fűzfa Balázs a *Nézőpontváltások és beleíródások a Kapcsos könyv első szövegébe* című tanulmányában arra reflektál, hogy a beszélők beleírnak egymás szövegébe. Az ötödik szakasz az apródok szólamában Ali üzenetét közvetíti, de a „jó Szondi” jelzős szerkezet arra utal, hogy Márton pap nem szó szerint adja át az üzenetet, ugyanis a megszólító alakzat nem lehet része a „kevény üzenet”-nek. A magyar pap „kényszerrel-kínál” teljesítve a feladatot, személyes értékválasztását és állásfoglalását közvetíti. Szondi jelzi, hogy megértette az „önszerépével küszködő Isten-szolgá”

„szerepvállalásának kényszerű mivoltát”, és nézőpontváltással, egyes szám harmadik személyben kéri az üzenetvivőt mondanivalója szó szerinti átadására. A 14. versszakban az „Ali dús, Ali jó” szintagma nem tulajdonítható Szondinak. A követ „megkölti” mások szavait. A „Lányarcotok” és a „Sátrában alusztok” pedig csakis Alitól származó szóhasználat. A „Fiaim, hozzá köt a hálal!” pedig Szondi emberi nagyságának elismerése. A „Ruszttem maga volt ő!...” kijelentéssel a szolgál felad minden „önbecsülést: elveket, szavakat”, és alkotója lesz a Szondiról szóló éneknek. Legyőzte a „születő műalkotás” csodája. Az utolsó versszakban pedig keveredik az összes szöveg, nézőpont és idősíki.

Ez a ballada a Kapcsos könyv első verse, és kijelöli a „kötet” előmodern horizontját. Horváth Kornélia *A kettősség retorikája* című tanulmányában rámutat arra, hogy a ballada kompozíciója „elbizonytalanítási technikának” is teret ad. Az első két versszak beszélőjének kiléte bizonytalan, ugyanis az általa közlött információk a továbbiakban megismétlődnek. A záró versszak „radikális modalitás- és műfajváltása”, valamint az aposztrophé a „költői jelenlét tiszta hangoztatása”. A vers keretét a „lírai aposztrofikus megszólalás” képezi, amely a költészet hangjaként és erejeként működik. A költői aktus önprezentációját a két apródnak kapcsolódó lant, dálnok, dal kifejezések is megerősítik.

Milbacher Róbert Arany János és az emlékezet balzsama című könyvében a szöveget nem a nemzeti költő megszólalásaként értelmezi, hanem „erre a szerepre való rákérdezőként”. A „rám szakadt élet” panaszaként értelmezi az apródok sorsát. A török követ „Én látam e harcot” kijelentése azt igazolja, hogy csak ő volt a szemtanúja a hősi harcnak, a fiúknak „nem lehet hiteles az elbeszélésük”. Az apródok saját szerepüknek megfogalmazásában az „ezért őli bú” arra a fájdalomra utal, hogy nem halhattak hősi halált. A túlélőkre váró világ idegenségét, „szimbolikus berendezkedését” mutatja fel a török követ: „Szép úrfiak! a nap nyugvóra hajolt...” kezdetű szövege. Ebben a világban megkérdőjeleződik a költői szó szerepe.

Tarjányi Eszter *Arany János és a parodisztikus hagyomány* című könyvében azt hangsúlyozza, hogy az

• Zichy Mihály, a magyar romantikus festészet emblematikus alakja készített illusztrációt Arany János *Ágnes asszony* című balladájához

apród-dálnok egyazon személynek két „különböző létmódját”, „funkcióváltását” jelzi. Az apródok szövegét „vendégszövegként” értelmezi, egy történeti ének töredékeként. A 13. versszak alapján jogosnak tartja a történeti ének szerzőségének kérdését. A 'Krisztus' helyett a 'Jézus' név használata pedig arra reflektál, hogy a hősi helytállás korszakát a „hétköznapi magatartásforma időszaka” váltja fel. A narrátori megszólalás, a történeti ének, a csábító beszédmód, a záróatok a különböző diskurzusok, stílusok, életérzések keveredését és egyben egymásra találásának lehetőségét jelzi.

Egy hamis önideológia leleplezése – A walesi bárdok

Kappanyos András a Ballada és románc című munkájában a drámai műnemre jellemző poétikai eljárásokra mutat rá. Az interszónális beszédhelyzetre utaló jelek vagy azok hiánya kijelöli a szereplők hatalmi vagy alárendelt pozícióját. Az első jelenetben a király megszólalásait nem jellemzi második személyű forma, sem megszólítás, ennek ellenére érkezik válasz. A válaszban a megszólítás a személyes beszédhelyzetet kijelöli a be-

szelő alattvalói helyzetét. A helyszínrre való utalást – „mi éji dal / London utcáin ez?” – nem a narrátor, hanem maga a szereplő határozza meg. A szereplők azonosítására is saját stílust teremt a költő. A „Ha, ha!” felkiáltás a király „verbális attribútumává” válik. A második bárd „Ahi!” felkiáltása visszafordítja a király „verbális arroganciáját”. Az Eduárd-bárd rímek jelentésképző szerepére hívja fel a figyelmet. Milbacher Róbert Aranyról szóló könyvében azt a nézőpontot vizsgálja, mely szerint a király nem tekinthető „eredendő zsarnoknak”, hiszen a ballada „egy hamis önideológia radikális lelepleződéséről és az önmagát ezen önideológia segítségével felépítő szubjektum összeomlásáról beszél.” A felvázolt értelmezések a tanórák poétikai fókuszában állhatnak, az irodalomelméleti, poétikai, stilisztikai, irodalomtörténeti, műfajelméleti stb. jelenségek közös megbeszélésére, megtanítására, elmélyítésére lehetnek alkalmasak a tanulók érdeklődésétől, életkorától függően.

SOÓS KATALIN
a marosvásárhelyi
Bolyai Farkas Elméleti Líceum
magyar nyelv-
és irodalomtanára

Kreativitásukat is megvillantották a Bölcs Diákok

A Bölcs Diákok országos szintű vetélkedő a Communitas Alapítvány által szervezett, a teljes tanévet felölelő verseny, melynek során a diákok játékos feladatok révén ismerkednek meg a magyar népi szokásokkal, a magyar irodalom kiemelkedő alakjaival, történelmünk nagyjával, valamint a különböző tudományok terén jelentőset alkotó nevekkel.

Az idei vetélkedőre is 4-5 fős, 9–12. osztályos diákokból, valamint egy vezetőtanárból álló csapatok jelentkezhettek.

Idén 108 csapat küzdött a háromfordulós előselejtezőben, hogy a tíz legjobb csapat között részt vehessen a két televíziós elődöntőben, ahonnan a két-két legjobb csapat továbbjut a – szintén reflektorfényben zajló – június 11-ei marosvásárhelyi döntőbe. A döntőt az *Erdélyi Tv* közvetítette. A VII. Bölcs Diákok idei kiadásának címe: *Milyen utcában laktak a dédszüleim?*, fő témaköre pedig a szülőföld, a honismeret, célja az erdélyi magyarok színes múltjának, értéktérítő hozzájárulásának szélesebb körű megismertetése a fiatalokkal.

Az elődöntő feladatainak témája idén is igen összetett volt, készülniük kellett Janovics Jenő életéből és munkásságából, a magyar színjátszásból és filmkészítésből, de még az Oscar-díj történetéből is. Természetesen idén is kaptak olvasnivalót a diákok, mégpedig egy különlegességet, amelynek címe: *Édes Idám! Kós Károly levelei feleségéhez*.

Az elődöntő kétfordulós volt, melyben öt-öt csapat versenyzett, és mindegyikből két-két csapat jutott tovább a döntőbe. A döntőre diákjaink újabb bibliográfiából készültek: érdekesítő természettudósokkal, a gyimesi csángókkal, a Csíki-havasok történelmével és földrajzával, Kallós Zoltán néprajzkutató életével és munkásságával, valamint népművészeti foglalkozásokkal ismerkedhettek meg.

Olvasnivalójuk Máté Angi *Mamó* című műve volt.

A televíziós vetélkedők jól megtervezett forgatókönyv alapján zajlottak. A csapatok a villámkérdések, drót nélküli telefon, kérdés-válasz

• A Bölcs Diákok országos döntőjének nyertese a kolozsvári Református Kollégium csapata lett

vagy akasztófa elnevezésű próbákon mérhették össze erejüket. A változatos, ismeretekre irányuló kérdések és feladatok után kreativitásukat is megmutathatták a diákok, ugyanis jelenetekkel kellett készülniük Kós Károly, illetve Máté Angi műveiből, ezenkívül élő kézműves bemutatót is tartottak. A döntőben minden csapatnak ki kellett választania egy hagyományos kézműves tevékenységet, és a helyszínen elkészítettek valamilyen kézműves terméket a rendelkezésre álló 30 perc alatt. Születtek hímes tojások, panusababák, hagyományos bordás laska, a kalotaszegi bútorfestésbe is betekintést nyerhettek a résztvevők. Az elődöntőbe jutott tíz csapat az ország különféle vidékeiről érkezett: Székelykeresztúrról, Sepsiszentgyörgyről, Kolozsvárról, Gyergyószentmiklósról, Temesvárról, Nyárádszeredából, Marosvásárhelyről, Szilágysomlyóról.

A Bölcs Diákok döntőjében a gyergyószentmiklósi Salamon Ernő-liceum, a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium, a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium és a Kolozsvári Református Kollégium diákjai jutottak be. A diákok igazi csapatmunkát végeztek, és büszkén képviselték nagynevű iskolájukat. Nem volt könnyű dolguk, hiszen az egész évet felölelő verseny

végéig kellett kitartaniuk, de beszámolóikból meggyőzték minket, szervezőket is, hogy érdemes volt, rengeteg mindennel gazdagodtak, és sok tapasztalatot szereztek. Vezetőtanáraik egész tanévben irányították tevékenységüket, elmondásuk szerint nevelő hatással bírt a verseny. A nyertes csapatok tárgyi jutalomban is részesültek.

• A dicséretben részesülő csapat tagjai egy-egy belépőt nyernek a Kolozsvár melletti adrenalinparkba, melyet év végéig használhatnak fel – a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium Bécekk csapata.

• III. díj – egy-egy belépő a Marosvásárhelyen július 6–9. között szervezendő Vibe Fesztiválra – a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium csapata.

• II. díj – a csapat tagjai fejenként 200 lej értékű decathlonos vásárlási utalványt nyertek – a gyergyószentmiklósi Salamon Ernő-liceum csapata.

• I. díj – egy-egy e-book elektronikus könyv olvasó minden csapattagnak – a Kolozsvári Református Kollégium csapata.

MIHÁLYFALVI KATALIN

Zenei anyanyelvünk része a kórusmuzsika

„Nem sokat ér, ha magunknak dalolunk, szebb, ha ketten ösz-szedalolnak. Aztán mind többen, százan, ezren, míg megszólal a nagy Harmónia, amiben egyek lehetünk. Akkor mondhatjuk majd igazán: örvendjen az egész világ!”

Kodály Zoltán

Domokos Pál Péter 1935-ben a Gyergyói-medence gyermekkórusainak ösztönzésére kórusvetélkedőt szervezett, amelynek vándorzászlója mindig a legjobb kórusnál maradt. 1992-ben Gyergyószentmiklóson újraindították ezt a kezdeményezést. Napjainkban nagy szükség van a közösségépítő találkozókra, és ez a rendezvény lehetőséget biztosít a fellépésre az iskolákban működő hangszeres csoportoknak is.

A XXIX. Domokos Pál Péter Vándor Gyermekkórus-találkozó házigazdája a Fogarassy Mihály Általános Iskola volt. Május 13-án itt gyülekeztek a borszéki Zimmenthausen Iskolaközpont, a gyergyócsomafalvi Köllő Miklós Általános Iskola, a gyergyóditrói Siklói Lőrinc Általános Iskola, a gyergyóremetei Fráter György Általános Iskola, a gyergyószárhegyi Bethlen Gábor Általános Iskola, a gyergyószentmiklósi Vaskertes Általános Iskola és a házigazda Fogarassy Mihály Általános Iskola kórusai. A találkozónak a Szent Miklós-templom adott otthont, ahol több mint 200 tiszta gyermekhang énekelt: „Eljöttünk mind, zengjen az ének.”

„Ünnep ez a nap, a közös éneklés ünnepe” – köszöntötte Lázár Nóra igazgatóhelyettes a résztvevőket kiemelve, hogy ha van beszélt anyanyelvünk, akkor van zenei anyanyelvünk is, amelynek fontos része a kórusmuzsika. A közös éneklés erősíti az együtvé tartozás

érzését, magasra repíti a lelkeket, a kórusokat hallgatva egy lépéssel közelebb kerülünk Istenhez.

György István, Gyergyószentmiklós alpolgármestere és Portik-Hegyi Kelemen főesperes-plébános köszöntőbeszéde után a kórusok egy egyházi és egy világi művet adtak elő. Egészen különleges élmény volt, amikor csendő gyermekhangokkal telt meg a templom. Dallamokkal, amelyekben van valami magától értetődő egyszerűség és tisztaság.

A műsor végén Lázár Nóra igazgatóhelyettes díszokleveleket és emléklapokat nyújtott át a karvezetőknek, majd az iskola képviselői átadták a találkozó vándorzászlóját a Vaskertes Általános Iskolának, a rendezvény jövő évi házigazdájának. A kórusok fellépése után ebédre várták a vendégeket a Fogarassy Mihály Általános Iskolába, ahol sor került a találkozó szakmai kiértékelésére is. Manapság az emberek túl sok falat építenek és túl kevés hivat. Ez a rendezvény hidakat épített a gyerekek, a kollégák, az iskolák és a települések között. A rendezvény támogatói a Fogarassy Mihály Alapítvány, a Communitas Alapítvány, és a gyergyószentmiklósi közbirtokosság volt.

GÁLL ÁRPÁD
a Fogarassy Mihály
Általános Iskola
igazgatója

Mintha újra elkezdné

Azon kapom magam, hogy Kertész pillantására lenne szükségem, arra a visszaártatlanított pillantásra, amely természetesnek vesz minden felnőtt döntést, egyáltalán a felnőttek világát.

Ha a mai eszemmel nézek vissza sulis éveimre, azt kell mondanom, olyan világban nőttünk fel, ahol természetesnek találták, hogy a gyermeket megüthetik, ahol fegyelmezték a verekedőst, de magával a fegyelmezőssel terjesztették az erőszak és a félelem kultúráját, s ahol olyan is akadt, aki lehordott, mert nem szedjük elég lelkesen az almát vagy a cseresznyét, holott maga a szedés is törvénytelen és gyermekellenes volt. Az erőszak alkalmazásában volt különbség nők és férfiak között, az erőszak elfogadásában semmi különbség nem volt. És a sok *volttal* a valóságot szeretném jelezni.

Akkor azonban egészen más volt ez a valóság. Emlékszem, jókat röhögünk az énektanáron, aki „megtépett” bennünket, egyszer egyenesen kiprovokáltam a verést, mert letérdepeltetett, én meg a füzetemet a térdem alá dobtam, és romeós pózban kilöktem a karjaim. A töpörtyűt látva pedig, aki naponta megvert, az apám röhögött, és azt mondta, ha ettől kapok ki, hát megérdemlem. Filctoll nyoma látszott a fülemen, rángatták a ruhámat, a lányok védelmeztek és szánakoztak rajtam, és csak a magyar- meg a román-, esetleg a történelemórán tettem szert némi tekintélyre, no meg azzal, hogy verset mondtam és színjátszottam.

De ha csak egy mai eszem lenne! Mert miközben mélyen megvetem az erőszakot, olykor nem látok más lehetőséget. A jogaikkal eltelt mai gyerekek között egyesek olyan arrogánsak, hogy sehogy másképp nem lehet őket kordában tartani. Ez is befuccsolt.

Akkor még nem fuccsolt be semmi. Minden szörnyűség (karszám, egyenruha, napi fejmosás) ellenére szerettem iskolába járni. Sértve éreztem magam, ha a 3-ast (a mai Báthoryt) emlegették mint rendkívüli példaképet. Azt hiszem, egyáltalán nem belemagyarázás, ha azt mondom, már akkor sem tartottam jónak azt a versenylőszellemet, amely a mai napig uralja az oktatást. Ha körülnéztem, gyermekeket láttam, intelligenseket és kreatívakat, jó kezűeket és ügyeseket,

• „Mindannyian nagy ígéretetek voltunk, és mindannyian éppen azok lettünk, amik.”

ügyeseket, vagy persze olyanokat, akik szeszínükkel tüntettek. Ha ma körülnézek, a „jó” iskolából való nem biztos, hogy magasabb szociális és örömtelibb

„Azt hiszem, egyáltalán nem belemagyarázás, ha azt mondom, már akkor sem tartottam jónak azt a versenylőszellemet, amely a mai napig uralja az oktatást. Ha körülnéztem, gyermekeket láttam, intelligenseket és kreatívakat, jó kezűeket és ügyeseket, vagy persze olyanokat, akik szeszínükkel tüntettek.”

lelki státusban van, mint az, aki a mi „rossz” iskolánkból került ki, és ha igen, akkor az nem biztos, hogy éppen az iskolának köszönhető a helyzete.

Ez azonban, mármint az élet szétszerelése, megint csak annak a világnak a jellemzője volt, és jórészt a maiban is megmaradt. Jó a családot, jó az iskolát, jók a tanáraid, akkor remek tanuló leszek, csodálatos szakember, férj és apa. Mintha a gyermek valamiféle agyag lenne, passzív és lelketlen anyag, amit csak formálni kell, és magára vesse, ha nem hagyja magát.

Legyintettem a jó iskolákra. Elég karszám volt rajtam amúgy is, még csak az kellett, hogy egyéb patinákat is nyögjek! Minden évben meghallgattam az anyám statisztikáit; nem mondom, hogy nem törtek le, de a dacot is növelték. És kapaszkodtam abba, amibe lehetett: színjátszásba, versmondásba, érzékeny matektanárba, csodálatos románatanárnőbe, filozófáló fizikatanárba, baráti filozófiatanárnőbe, barátokba, elérhetetlen szerelmekbe. Olykor a levegő is támasz.

Ha meglátom a tablónkat, összeszorul a lelkem. Mindannyian nagy ígéretetek voltunk, és mindannyian éppen azok lettünk, amik. Oda, a végtelen lehetőségek birodalmába, már sehogy sem tudunk visszatérni. De ma is el tudnám mondani tán az összes verset, amit a kedvenc verseink műsorba választottam. Ma is emlékszem egy-egy fogalmazásra, vagy legalábbis a hangulatra, mely bennem parázslott akkor. Ma is emlékszem, hogy oldottam meg egy tananyagon kívüli matekpéldát, és hogy ültem olykor a lány mellett, aki-ről azt hittem, szeretem. És hogy hol ültem: a második emeleten a lépcsőn, ahogy felérsz, balra. Ma már az iskolát sem Brassainak hívják. Vagy hát az épületet.

Akkor aszerint éltem, hogy még csak most kezdődik.

DEMÉNY PÉTER

Az erdélyi magyar oktatás jövőjéről értekeztek

Az oktatás 27 éve prioritás az RMDSZ számára – jelentette ki Kelemen Hunor RMDSZ-elnök azon a zilahi konferencián, melyet a romániai magyar oktatás jövőjéről szerveztek Zilahon. Az RMDSZ kongresszusát megelőző rendezvényen a szövetség képviselői és oktatási szakemberek, pedagógusok vettek részt. Kelemen Hunor elmondta: bár új iskolák alapítására, a szórványkollégium-hálózat bővítésére mindig szükség van, azonban a jövőben a minőségi oktatásra kell helyezni a hangsúlyt. „Gyakran szembesültünk azzal: a többség számára nem elfogadott, hogy magyarul akarjuk a gyerekeinket taníttatni – ilyen a marosvásárhelyi iskola, a kolozsvári képzőművészeti osztály esete, és sorolhatnám. Készül egy olyan oktatási reform, amelyben nem szabad elfogadnunk semmit, ami a megszerzett jogokat csorbítaná” – jelentette ki Kelemen Hunor. A szövetségi elnök rámutatott, az RMDSZ-nek azt is sikerült elfogadtatni, hogy a magyar gyerekek speciális tankönyvekből, második nyelvként tanulják a román nyelvet. A jövőben pedig azt kell elérni, hogy mivel a tankönyv különbözik, a vizsgaelvárások is módosuljanak a román nyelvet idegen nyelvként tanuló kisebbségi diákok számára. Az RMDSZ elnöke a csökkenő diáklétszáma is felhívta a figyelmet, hangsúlyozta, hogy a túlzó tömunkát hosszú távú tervezésnek kell felváltania. „Tudnunk kell, hány gyerek van, hány osztályt, iskolát tudunk működtetni, és el kell döntenünk közösen, hogy mit tegyünk” – idézte a *Maszol* hírportál az RMDSZ elnökét. Király András oktatási államtitkár emlékeztetett, hogy bár 2011-ben megszületett az oktatási törvény, a kormánykoalíció bukása miatt a jogszabály kisebbségi fejezete nem tudott kiteljesedni, megmaradt a korábbi állapotában. „Fel kell gyorsítani a reformfolyamatot” – jelentette ki az államtitkár. Szabó Ödön parlamenti képviselő, az oktatási bizottság alelnöke úgy látja, a tanügyi törvény legstabilabb része a kisebbségi fejezet, ellenben kérdés az, hogy a törvényt sikerül-e alkalmazni.

Nyelvi diszkrimináció a marosvásárhelyi iskolákban

A marosvásárhelyi Civil Elkötelezettség Mozgalom (Cemo) beadványai nyo-

mán 17 vegyes tannyelvű marosvásárhelyi tanintézetben állapította meg az Országos Diszkriminációellenes Tanács (CNCD) a nyelvi diszkrimináció tényét. A jogvédő szervezet közlése szerint a többi erdélyi várostól eltérően Marosvásárhelyen a magyar gyermekek többsége vegyes tannyelvű óvodák és iskolák magyar csoportjaiban, osztályában tanul. A Cemo 31 diszkriminációs eljárást indított el vegyes tanintézetek ellen, azt kifogásolván, hogy ezek némelyikében nincs vagy hiányos a kétnyelvű feliratozás, a kétnyelvű közérdekű tájékoztatás, az intézmények honlapjai és közösségi oldalain nem érvényesülnek a kétnyelvűség követelményei. A tanács 2016 októbere és 2017 májusa között 17 tanintézet esetében állapította meg a nyelvi diszkriminációt, több ügy vizsgálata jelenleg is folyamatban van. A szervezet közölte, a tanácsnál tett panasszal párhuzamosan be is perelte a marosvásárhelyi polgármesteri hivatal iskolákért felelős igazgatóságát, és hamarosan elkezdődik az ügy bírósági tárgyalása.

Iskolák felújítását támogatja a magyar kormány

Kilencvenöt millió forinttal támogatja a magyar kormány a nagybányai Németh László-liceum leendő épületének felújítását és hétmillió forinttal a katolikus egyház máramaros-szigeti közösségi házának felújítását – közölte Soltész Miklós egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkár az *MTI*-vel. Elmondta: Schönberger Jenő szatmári püspökkel végiglátogatta Erdélyben azokat a helyeket, ahol a többnyire kisebbségben élő magyarság megmaradását nagymértékben tudják támogatni az egyházak az iskolarendszeren, a fogyatékkal élők fejlesztésén és hitéleti tevékenységükön keresztül. Kiemelte: Nagybányán összefogott a református egyház és az önkormányzat, így a jelenleg a város külső részén található Németh László-liceum alsó tagozata és óvodája beköltözhet a belvárosba, a református egyház ingatlanába. Ennek az ingatlannak a felújítását támogatja most a kormány. Mint mondta, a katolikus egyház azt tervezi, hogy a liceum közelében létrehoz egy kollégiumot a Nagybányán tanuló, a környező településeken szórványban élő magyar diákoknak. Soltész Miklós a gyimesi csángó ma-

gyarok egyházi és oktatási intézményei számára is segítséget ígért, ezek összesen 650 millió forint támogatást kapnak a magyar kormánytól. Elmondta: 50 millió forinttal támogatják Gyimesbükkön a római katolikus plébánia, illetve közösségi ház felújítását, 100 millió forinttal Gyimesközéplekon a Gróf Majláth Gusztáv Károly Általános Iskola tornatermének megépítését, illetve 500 millió forintot fordítanak Gyimesfelsőlokon az Árpád-házi Szent Erzsébet-liceum épületének és a hozzá tartozó diákothottnak a felújítására. Az államtitkár felidézte: a csángók intézményei kaptak már korábban is támogatást a magyar kormánytól, de a mostani finanszírozás a méreteit tekintve előzmény nélküli. Leszögezte: a gyimesi csángók is részei a magyar nemzetpolitikának, és segíteni kell őket, hogy megőrizzék, továbbadják keresztény hitüket, magyarságukat.

Hétezer magyar diák ballagott el

Erdély-szerte 78 önálló magyar tannyelvű és 40 vegyes tagozatú iskolában közel hétezer magyarul tanuló diáknak csengettek ki júniusban – nyilatkozta Király András. A *Maszol* hírportál beszámolója szerint az oktatási államtitkár az aradi Csiky Gergely Főgimnázium ballagási ünnepségén elmondta: az alma mater megadja a lehetőséget és az alapot mindenkinek, hogy boldoguljon az életben, ám az már az egyéntől függ, miként valósítja meg álmait. Reményét fejezte ki, hogy képeznek magukat bárhol is a világban a friss végzősök, visszatérnek majd szülőföldjükre, mert az erdélyi magyar közösségnek szüksége van jól képzett és felelős egyénekre. Muntean Tibor igazgató szerint az aradi magyar iskolaközpontban – az egyetlenben, amelyben az óvodától az érettségig anyanyelvükön tanulhatnak a magyar diákok – három középiskolai és egy szakmunkásképző osztály végzett, összesen 74 diáknak csengettek ki.

A román szóbelivel kezdetét vette az érettségi

A román nyelv és irodalom szóbelivel elkezdődtek június 6-án az idei érettségi vizsgák. A végleges eredményeket július 10-én függesztik ki. Június első hetében román nyelv és irodalomból, illetve anyanyelvükből vizsgáztak a diákok. Június 12–13-án a digitális kompetenci-

ákból, 14–16-án idegen nyelvből vettek részt szóbeli vizsgán. Az írásbeli megmérettetés június 26-án kezdődik a román nyelv és irodalom vizsgával. Június 27-én anyanyelvükből, 28-án a szaknak megfelelő kötelező tantárgyból, míg 30-án a választott tantárgyból mérettetnek meg a végzősök. Az óvás előtti eredményeket július 5-én függesztik ki, fellebbezni azonban 16 és 20 óra között lehet. A végleges eredményeket július 10-én függesztik ki az iskolákban.

Európába is eljutott az örökségvédők híre

Európában is követendőnek tartják az RMDSZ által kezdeményezett Örökségünk Őrei mozgalmat – jelentette ki Winkler Gyula EP-képviselő. „Az eddigi legnépesebb küldöttséggel jelentkezik az Örökségünk Őrei mozgalom itt, az Európai Parlamentben. Ötven diák és kísérő tanáraik Brassóból, Déváról és Kolozsvárról érkeztek, ezúttal nemcsak arra kapnak lehetőséget, hogy meglátogassák a parlamentet, megismerjék az itt zajló munkát, hanem arra is, hogy bemutassák saját tevékenységüket, hozzájárulva az Örökségünk Őrei kezdeményezés európai szintű népszerűsítéséhez” – mondta házigazdaként Winkler Gyula Európai Parlamentben megszervezett kerekasztal-beszélgetésen, amelyen az erdélyi örökségvédelmi programot mutatták be. A Navracsics Tibor EU-biztos védnöksége alatt zajló eseményen az Örökségünk Őrei – Fogadj örökre egy műemléket! kezdeményezést mint európai jó gyakorlatot ismertették. „A 2018 – kulturális örökség európai évét olyan kezdeményezésekre akarjuk építeni, amelyek a helyi közösségekben alakulnak ki. Az Örökségünk Őrei – Fogadj örökre egy műemléket! erdélyi mozgalom kiválóan példázza szándékunkat, a helyi kezdeményezések előtérbe helyezését” – fogalmazott Isola Anna Georgina, Navracsics kabinetjének munkatársa, aki az Európai Bizottság oktatásért, kultúráért, ifjúságért és sportért felelős biztos üzenetét tolmácsolta, illetve a kulturális örökség európai éve programot ismertette. Hegedüs Csilla, az RMDSZ kultúráért felelős ügyvezető alelnöke, a kezdeményezés ötletgazdája elmondta: 1500 fiatal munkájának köszönhető az, hogy az Örökségünk Őrei ma itt, az Európai

Parlamentben bemutatkozhat. „Ők azok, akik az épített örökséget kortársunkká tették, megismertették, megszerették velünk. Vigyáznak rá, használják és továbbadják a következő generációnak, tehát igazi őrei épített örökségünknek” – fogalmazott, majd bemutatta a három nyelven megjelenő Örökségünk Őrei kiadványt. Bocskor Andrea kárpátaljai EP-képviselő (FIDESZ), a CULT bizottság alelnöke elmondta, hogy a kárpátaljai magyar közösségek számára is követendő példa, ezért szorgalmazni fogja, hogy ott is honosítsák meg. Az eseményen részt vett Vincze Loránt, a FUEN elnöke, aki bemutatta a kisebbségi ernyőszervezetet, és felhívta a figyelmet, hogy az európai kisebbségek körében is érdemes népszerűsíteni az Örökségünk Őrei programot. Winkler Gyula EP-képviselő meghívására egyébként ötödik alkalommal érkeztek brüsszeli tanulmányi látogatásra az Örökségünk Őrei vetélkedő nyertesei. A brassói Áprily Lajos Főgimnázium csapata a patinás iskola főépületének, a dévai Téglás Gábor Elméleti Líceum csapata a dévai Nagyboldogasszony ferences templomnak és kolostornak, a Kolozsvári Református Kollégium csapata a kincses városban található Purjesz-Óváry-háznak népszerűsítését, védelmét vállalta fel, a diákok kreatív, lendületes örökségvédelmi elképzeléseiket az Európai Parlamentben angol nyelven mutatták be.

Félmillió órától hiányoztak a háromszéki diákok

Nőtt az első félévben az igazolatlan hiányzások és bukások száma a Kovászna megyei iskolákban. A tanfelügyelőség adatai szerint az elmúlt hat évben most a legnagyobb ezeknek a mértéke, hívta fel a figyelmet az Agerpres. Az első félév lezárása után 2 456 diák bukott meg egy vagy több tantárgyból, a diákok fele 5-8 osztályos. 264 diáknak vonták le a magaviseletét hetesnél kisebb jegyre, főleg az igazolatlan hiányzások miatt, míg 2016 első félévében 188 diákot büntettek így módon. 1119 diákot nem zártak le a félév végén, 410-zel többet, mint előző évben. A jelentés szerint a Kovászna megyei diákok 498 465 hiányzást gyűjtöttek össze, ezeknek több mint fele igazolatlan hiányzás. Átlagosan 18,8 hiányzás jut egy diákra, ebből 9,64 igazolatlan. A legtöbbet

a szakiskolás diákok hiányoztak. Az általános iskolák közül a sepsiszentgyörgyi Néri Szent Fülöp-iskolában gyűlt össze a legtöbb hiányzás, és itt döntötték meg a megyei rekordot is: 45,35 hiányzás jutott egy gyerekre. A tanórákról való elmaradás és az iskolaelhagyás megfékezésének érdekében a tanfelügyelőség felkérte az iskolákat: kísérjék figyelemmel a diákokat és tisztázzák, mi az oka a hiányzásoknak, kimaradásnak. Emellett azt is ajánlotta, hogy növeljék a tanintézetek bejáratait felügyelő személyzet létszámát.

Differenciált érettségit szorgalmaz a miniszter

Más módon mérné fel az érettségien a műszaki szakközépiskolásokat Pavel Nástase oktatási miniszter. A tárcavezető a Digi24 hírtelevízióknak elmondta, meglátása szerint a szakközépiskolásoknak azokból a szaktantárgyakból kellene vizsgáznuk, amelyeket tanulnak. Mint mondta, gondolkodik azon, hogy a most készülő új oktatási törvénybe már lehetőséget biztosítson a differenciált érettségi-re. Úgy vélte, ezzel vonzóvá lehetne tenni a szakoktatást, és ezáltal megfelelő szakembereket lehetne képezni a munkaerőpiac számára. Pavel Nástase egyébként azt is elismerte, hogy jelenleg nem megfelelő az oktatási rendszer infrastruktúrája Romániában. „Minden reggel olvasom a sajtót, és mit látok? Hogy egyik helyen felborult egy iskolabusz, a másik helyen leszakadt az osztályterem mennyezete. Próbálom én ezeket a dolgokat orvosolni, de ez nagyrészt a helyi hatóságok feladata lenne. Ezek a mindennapi események bizonyítják, hogy nem megfelelő a román oktatási rendszer infrastruktúrája, nincsenek megfelelően felkészített pedagógusaink” – jelentette ki a tárcavezető egy konferencián. Kifejtette, célja, hogy normális körülményeket alakítson ki a tanügyben. „Ahhoz, hogy a rendszert megváltoztassuk, elsősorban mi, magunk kell megváltoznunk. Amikor azt mondom, hogy mi, akkor mindenkire gondolok, a minisztertől az iskolai portálig” – jelentette ki Pavel Nástase. A miniszter annak kapcsán tért ki az infrastruktúra helyzetére, hogy májusban Bukarest egyik iskolájában beszakadt a mennyezet, az incidensben senki sem sérült meg.

P. M.